

Läkare mot kärnvapen

Læger mod kernevåben

Informationsblad - Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK) - Danske læger mod kernevåben (DLMK)
Newsletter - The Swedish and Danish Sections of IPPNW,
International Physicians for the Prevention of Nuclear War

Nr 98 OKTOBER 2004

Rapport från IPPNWs kongress i Beijing

**SLMKs
ordförande
Gunnar Westberg
vald till president
för IPPNW!**

Summary in English

The number of wars in the world is decreasing, but the fear seems to be increasing. As an answer to this, the military expenditures are rising. The uttermost evil in this context is the nuclear weapons, which we need to get rid of in order to create a safe world in which people can feel secure, Mats Hogmark, Vice-president of SLMK, writes in his leading article.

IPPNW has held its world congress in Beijing. Gunnar Westberg, Sweden and Ron McCoy, Malaysia was elected co-presidents of the organisation. At the same time the students of IPPNW met and discussed important issues like the Nuclear Weapons Inheritance Project, which is a great success especially in its capacity to reach out to students all over the world.

“It was not a shock. It was worse. Lars G Lindskog died. It really took quite a while for me, after I learnt about this, to be able to write about whom we lost” writes Roman Dolgov, IPPNW-Russia. About his friend, Gunnar Westberg wrote: “He never gave up. Neither shall we”.

FRIDA SUNDBERG

DLMK/SLMK – presentation

Läkare mot kärnvapen är en kvartalstidskrift som ges ut av föreningen **Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK)** och **Danske læger mod kernevåben (DLMK)**. SLMK har ca 5 000 läkare, medicinstudenter och stödpersoner som medlemmar; DLMKs medlemsantal är ca 475. Föreningarna är de svenska och danska grenarna av **International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)** med ca 150 000 läkare i ca 50 länder som medlemmar. SLMK, DLMK och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om kärnvapnens medicinska effekter. IPPNW har huvudkontor i Boston och leds av två ordföranden (“co-presidents”).

Författaranvisningar

Redaktionen välkomnar manuskript som behandlar SLMKs/DLMKs arbetsområde. Skriv med **dubbelt radavstånd**, max fem A4-sidor. Bidragen tas dock helst emot via e-post, som bifogat Word-dokument. Det går även bra att skicka texten på diskett/cd. Bifoga gärna foton, allra helst digitala bilder med hög upplösning. Papperskopior går också bra. Fäst inga gem på foton och skriv inget på dem, ej heller på baksidan – sätt istället en nummeretikett på baksidan och bifoga bildtext separat. Skicka gärna med ett foto av författaren/författarna. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och korta bidragen. Tiden från manusstopp till postdistribution har kortats till en månad för att tidningens innehåll ska bli färskare. Detta kräver att **tidpunkten för manusstopp iaktas strikt**.

Mittuppslaget

Ingen vet exakt hur många taktiska kärnvapen som finns runtom i världen och i Europa. Till skillnad från de strategiska kärnvapnen omgärdas de inte av avtal i samma utsträckning. Hanteringen saknar transparens. De siffror som anges på affischen avser amerikanska kärnvapen och härrör sig från Bulletin of the Atomic Scientist nummer i september/oktober 2004.

F.S

Teckning: F Sundberg

Omslagsbilden

Foto: K Lundius.

Utgivningsplan

Nr	Manusstopp	Distribution
99	30/11 -04	december
100	1/2 -05	mars
101	1/5 -05	juni
102	1/9 -05	oktober

SLMK

Svenska Läkare mot Kärnvapen

Informationsblad nr 98, oktober 2004
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 6 000 ex

Ansvarig utgivare:

Jan Larsson
Linnégatan 2 G
753 32 UPPSALA
Tel 018-14 62 12
E-post:
jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr:

Frida Sundberg
Södra Strandvägen 1A
832 43 FRÖSÖN
Tel 063-12 74 20
E-post:
frida.sundberg@slmk.org

Tryckeri:

Luleå Grafiska
Luleå

Grafisk red. & formgivn:

A Stenbergs Text & Form AB
Box 52
590 70 LJUNGSBRO
Tel: 013-651 81
Fax: 013-666 60
E-post: anita.stenberg@slmk.org

Manusstopp för nästa nr (99): 30 november, 2004

Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Perstorp, adr se sid 3.

Tryckt på miljögodkänt papper.

SLMKs ordförande

Gunnar Westberg
Solbänksgratan 9
413 19 Göteborg
Tel: 031-82 63 93 (b)
Tel även: 031-82 86 92 (b)
Tel: 031-342 25 16 (a)
Tel: 031-342 10 00 pers.sök (a)
E-post:
gunnar.westberg@slmk.org

Kanslichef

Klas Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 Perstorp
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
Mobiltel: 070-520 83 58
E-post:
klas.lundius@slmk.org

**Läkarfonden för
Förebyggande av
Kärnvapenkrig**

Postgiro: 90 10 90 – 1

Medlemsavgift 2004:

275 kr resp 100 kr (stud),
sätts in på pg 90 10 90 – 1
Prenumeration på "Läkare
mot kärnvapen" ingår.

SLMKs hemsida:

www.slmk.org

IPPNW:s hemsida:

www.ippnw.org

* * *

Landsnummer – telefon:

Sverige: 0046 -
Danmark: 0045 -

Se sid 30.

INNEHÅLL NR 98

Vi måste kunna!	4
Ledarsida – Mats Hogmark	
Läkare mot kärnvapen eller Läkare mot allt ont?	5
Frågan ställs av Gunnar Westberg	
Minnen av Lars G Lindskog	6
Med anledning av Lars G Lindskogs bortgång förmedlar Gunnar Westberg tankar och inkomna brev	
Världskongress i Beijing	8
Sammanfattning av Frida Sundberg	
Studentkongress	9
... hölls också i Beijing. Martina Grosch, Camilla Mattsson och Sara Smedegård var nöjda deltagare	
Tre Kina'er og deres relationer til USA og EU. Hvor stor er risikoen for lokale krige mellem Kina'erne, og for Kernevåbenkrig mellem USA og Kina?	10
Efter en resa till Kina i april reflekterar Anton Aggernæs över detta spørsmål	
Är kärnvapen en kommunalpolitisk angelägenhet?	13
Ja, enligt Hiroshimaborgmästaren Akiba. Frida Sundberg lyssnade på hans tal vid världskongressen i Beijing	
Indtryk fra IPPNWs 16. Verdenskongres i Beijing, Kina	14
DLMKs ordförande Povl Revsbech rapporterar	
Nej! till kärnvapen i Europa	16
Affisch. Dra ut den och sätt upp! Se notisen på sid 2	
Pakistans president besökte Sverige	18
SLMKs Martin Tondel och Hans Levander var där	
Missil till USAs försvar	20
Claes Andreasson berättar från Fort Greely i Alaska. Den första missilen utplacerades där den 22 juli	
"En fågelskrämma"	23
Så betecknas USAs nya missilförsvar av Philip Coyle som intervjuats av Claes Andreasson	
Formandsberetning for DLMK 2003–2004	25
Avgiven av ordföranden Povl Revsbech	
Internationell utblick	26
Redaktör Inge Axelsson	
Debatt:	
SLMK måste uppmärksamma vapen med utarmat uran!	28
Zoltán Tiroilers inlägg besvaras av Gunnar Westberg	
DLMKs Bestyrelse	30
Valberedningens förslag till SLMKs styrelse 2004–2005	31
BAKSIDAN	
Välkommen till höstmöte /årsmöte i Göteborg lördagen den 27 november	

Vi måste kunna!

Det är fredag morgon den tredje september. Jag sitter inne på sal 3 på neonatalavdelningen med min tre dagar gamla dotter några meter ifrån mig. Där ligger hon naken under starka lampor med ögonen förtäckta och ”solar” bort sina höga bilirubinnivåer ur blodet. Hon kom till världen en månad för tidigt. I sängen bredvid ligger en pojke som föddes redan i 25:e graviditetsveckan och nu är två månader gammal – han vägde 980 gram vid födseln. På avdelningen finns också ett barn som endast vägde hälften så mycket vid födseln och nu efter ett par månader sakta närmar sig tvåkilos-strecket. Dessa barn vårdas i enlighet med den senaste vetenskapliga och tekniska utvecklingen – inga resurser sparas för att ge dem en chans till en bra start på livet!

I skenet från det blå ljuset läser jag i morgontidningen en krönika som varnar för ett troligen pågående program för utveckling av kärnvapen i Iran. Den amerikanske utrikesministern varnar för samma program i en liten notis på utrikessidorna. Veckan innan sprängdes två passagerarplan med civila resenärer i Ryssland. Ett par dagar tidigare gick en mängd förvåntansfulla barn till sin första skoldag i en skola i Beslan i Nordossetien. Nu hålls omkring tusen barn och föräldrar inspärrade i en smutsig gymnastiksal under omänskliga förhållanden. Senare på kvällen talar nyhetsreportrar-

na om mer än 300 döda – och en mängd skadade och traumatiserade barn.

En vecka tidigare har SLMK:s styrelse i Uppsala fått lära sig att antalet krig och väpnade konflikter i världen minskar, samtidigt som rädslan för krig och pessimismen inför framtiden är större än någonsin. I skenet av denna paradox blir man kanske inte förvånad av vetskapen att länder världen över varje år spenderar 950 miljarder dollar på militär materiel. Politiker och makthavare investerar alltså ofattbara summor i utrustning ämnade att förstöra, hellre än att främja utveckling, liv, förtroende och vänskap människor och folk emellan.

Kärnvapnen utgör den slutgiltiga styggelsen i detta resonemang då de inte lämnar någon annan utväg än oåterkallelig förintelse av allt som kommer i deras väg. När stormakterna investerar i dessa vapen och ser det som sin självklara rätt att fortsätta göra det, är mindre mäktiga staters reaktion att själva skaffa sig samma makt på något sätt en logisk följd av det resonemanget. När man nu läser om det potentiella kärnvapenhotet från ytterligare ett land inser man snart att det knappast kommer att sluta där. Den amerikanske utrikesministern måste se sambandet mellan sitt eget, och andra länders, kärnvapenprogram och den växande rädslan för

krig och terror som finns i världen. Denna är direkt kopplad till förekomsten av nya kärnvapen och endast med hjälp av USA som föregångsland kan utvecklingen brytas och vapnen demonteras och förstöras.

När jag sitter här och med tacksamhet ser min dotter och alla de andra för tidigt födda barnen få bästa tänkbara vård gör det extra ont att tänka på hur otroligt många barn som aldrig någonsin kommer i närheten av att få den hjälpen. Barn som istället utsätts för våld, svält, terrorövergrepp och som dör av sjukdomar man enkelt kan bota om bara pengarna finns. Så länge de pengarna istället används till utveckling av kärnvapen och annan militär utrustning kommer världen alltid att vara en orättvis och för många otrygg plats att leva på.

Om vi vill ge våra barn en chans att själva få skapa sig ett liv i gemenskap och harmoni med resten av världen måste kärnvapnen bort – och med dem rädslan! Som svenska läkare med ett motstånd mot kärnvapen är vi skyldiga att göra vårt yttersta för att detta skall bli verklighet. För våra barns skull, för alla barns skull – i Beslan, i Iran och överallt i världen.

Vi kan. Vi måste.

MATS HOGMARK
vice ordförande SLMK
mats.hogmark@slmk.org
Falun

Läkare mot kärnvapen eller Läkare mot allt ont?

International Physicians for the Prevention of Nuclear War, IPPNW, har från sin tillkomst 1981 arbetat för att förebygga kärnvapenkriget genom att upplysa om kärnvapenkrigets effekter. Vi tror alltså att om vi får människor att inse kärnvapenkrigets konsekvenser, vilket innebär den mänskliga civilisationens utrotande om de stora kärnvapenmakternas arsenaler används, kommer de att avskaffa atomvapnen.

Många nationella föreningar inom IPPNW arbetar mot våld, orättvisor, miljöförstöring och mycket annat, både inom sina egna länder och internationellt. Man menar att fattigdom och förtryck leder till lokala konflikter som leder till krig som orsakar kärnvapenupprustning. Detta är inte ett hållbart resonemang. Man förebygger inte kärnvapenkriget genom att förebygga krig i de fattiga länder som mest plågats av krig under det senaste halvsekle.

Bör IPPNW som internationell förening vidga sig till att bli "Läkare mot krig och krigens orsaker"? Saken kommer upp vid varje internationell kongress. Vid kongressen i Beijing blev en ny vinkling tydlig. Man menade att kärnvapenländerna, i vart fall USA, har sina strategiska vapen för att försvara sina intressen i hela världen. Att detta, och inte försvaret av hemlandet, är huvuduppgiften för det

amerikanska försvaret är helt klart uttryckt i flera av USA:s militära doktriner. För att arbeta mot kärnvapenkriget borde IPPNW arbeta mot den "neoliberal globaliseringen", ett uttryck som återkom många gånger i debatterna.

Mot detta invänder traditionalisterna, t ex SLMK, att vi skulle förlora vår största tillgång i informationsarbetet, vår trovärdighet som läkare, om vi gav oss in på detta område. Föreningen skulle också riskera att splittras om vi försöker ta ställning till detta heta politiska stoff. Vår fokusering på kärnvapen skulle bli sämre, och vi har sannerligen tillräckligt med arbetsuppgifter där. Vi har större chans till framgång om vi försöker, åter och åter, göra klart kärnvapenkrigets konsekvenser för kärnvapenländernas allmänhet och politiker. Dessa insikter blir hela tiden förträngda eller förnekade. Vi måste också försöka att övertyga den amerikanska allmänheten om att deras trygghet skulle bli mycket större (och USA:s dominans av världen ännu större!) om kärnvapen avskaffas. Kärnvapen är det enda trovärdiga militära hotet mot USA:s befolkning.

För oss i SLMK var det skönt att känna att en stor majoritet av föreningen hade samma uppfattning: IPPNW skall koncentrera sig på kärnvapnen.

Men de olika ländernas föreningar har full möjlighet att arbeta med andra problem. En arbetsgrupp med Antonio Jarquin från Nicaragua som sammanställande skulle arbeta vidare med att formulera frågorna kring effekterna av den neoliberal globaliseringen.

En annan arbetsgrupp fick i uppgift att arbeta med IPPNW:s förnyelse på alla områden. Föreningens styrelse och parlament (Council) sammanträder alltför sällan och håller dåligt kontakt. Kan internetsammanträden ge en livligare förening? Kan en tydligare arbetsfördelning inom styrelsen stärka projektarbetet? Var skall vi ta pengar från? Denna grupp skall också arbeta med och förtydliga föreningens mål och medel. Gruppens slutliga resultat framläggs vid kongressen i Helsingfors hösten 2006, men processen kommer säkert att påverka föreningens arbete innan dess.

Men arbetet mot kärnvapen är det centrala, det uttrycktes klart och upprepat.

GUNNAR WESTBERG
Ordförande SLMK
gunnar.westberg@slmk.org

Minnen av Lars G Lindskog

Lars är död.

För oss som varit med länge i SLMK var Lars en alldeles speciell person. Vi andra såg svårigheter, Lars såg möjligheter, och han fick oss med sig.

SLMK skall informera om kärnvapenkrigets konsekvenser för att förhindra att kärnvapen används. Vi tror att om människor verkligen förstår, verkligen vågar ta till sig, innebörden av kärnvapenkriget, kommer människorna att avskaffa atomvapnen.

Lars trodde starkt på detta, på människorna, på demokratin. Han sökte ständigt efter sätt att nå ut till allmänheten och till beslutsfattare.

Lars var journalist. Journalistens uppgift är att samla information, sprida den och påverka samhällsutvecklingen. Lars arbetade vid ett halvduzin svenska tidningar innan han knöts till Sveriges Radio. Sedan 1975 ledde han programmet *Vår osäkra värld* och stod själv för de flesta inslagen. Vi minns hans röst. Under många år, när det kalla krigets hot om Ömsesidig Förstörelse lågt tungt över oss, följde han och rapporterade om arbetet för nedrustning och fred. Rapporterna hade stor betydelse för oss i freds-

rörelsen. Det var en tid då Sverige tog många initiativ till fredsförhandlingar. Hans kontakter med nedrustningsambassadörerna Alva Myrdal och Inga Thorsson resulterade så småningom i värdefulla böcker om dessa berömda svenska kvinnor.

Innan Lars 1991 formellt knöts till SLMK hade han arbetat med oss i olika projekt i flera år. Sedan kom han att bli vårt stöd i alla internationella kontakter. Som journalist var han van vid att ta sig fram. När vi satt där i FN-huset i New York och kände oss bortkomna så kunde vi förlita oss på att Lars övertalade sekreterare att lämna meddelande till ambassadörerna, fångade in dem när de kom utrusande, ordnade luncher och möten.

När jag sände ut meddelandet om Lars bortgång med e-post kom svar från hela världen. Engagerade, tacksamma, några gripande. Några finns med på denna sida. Utan Lars skulle många aldrig ha väckts till insikt om hur viktigt det är att avskaffa kärnvapnen.

Han gav aldrig upp.

Och det skall inte vi heller.

GUNNAR WESTBERG
En av dem Lars inspirerat

Från "hela världen", från Kanada och Kuala Lumpur, Boston och Bergen, Ryssland och USA, kom brev med minnen från människor som Lars betytt mycket för. Här några utdrag.

Dear Friends!

It was not a shock. It was worse. Lars G. Lindskog died. It really took quite a while for me, after I learnt about this, to be able to write about whom we lost.

When I learnt it, I put black cloths onto mirrors, took out one of Lars's photographs, lit a candle in front of it, put a glass of vodka capped with a piece of bread, – it's a Russian tradition when a close to you person passes away, – next to it ... But it's not anything to do with any tradition, – it feels a really dear person is not with us any more ...

For us it's a loss of a very dear man. Really very close friend. In Moscow, during the last twenty four hours it was raining. In Russia there's a saying that when one dies and it's raining – he is a good man and skies are crying for him.

Lars was a really good man, one of the best whom I know, and who did a lot to do this world better. The skies are crying with us about all whom we lost. God bless them all.

*Roman Dolgov
et al in IPPNW-Russia*

This is such sad news. I am among the many who will miss Lars very much.

And most of all I will remember his last visit to the IPPNW offices a few years ago as he was getting ready to "retire" (which of course he never really did!). Staff gathered with him in the conference room and we had a round of sharing about what motivates us to work for IPPNW. He spoke from the heart about his love for the people in IPPNW, his long and strong connection to this extended family, how deeply he cared about eliminating the nuclear threat, and the many wonderful memories he carried of his travels in IPPNW. He sobbed — and we cried tears of sorrow and joy with him.

He was a special, special man. We will miss dearly his great spirit, energy, and wry wit.

Please extend my condolences and those of all his friends here in Cambridge to his family and his colleagues in SLMK.

*Michale Christ
(executive director, IPPNW,
Boston)*

Hade det inte varit för Lars Gs entusiasm och envishet hade jag aldrig lärt mig så mycket om det han ägnade en så stor del av sitt liv åt. Jag minns när han för några år sedan ringde mig och sa att han tyckte att jag skulle skriva något om det amerikanska missilförsvaret. "Det vadå?" undrade jag.

Men Lars G trugade och fixade och donade (och tjtade säkert en hel del på Klas) så att jag kunde resa till Alaska och rapportera om de första spadtagen till Bushs missilförsvaret. På samma sätt envisades han med att jag skulle följa med till dialogmötet i Moskva.

Jag vet inte varför Lars G en gång bestämde sig för att satsa sina krafter på att ta mig under sina vingars beskydd. Men jag kommer alltid att vara honom evigt tacksam för det. För kunskapen, för erfarenheterna och för den varma vänskapen. Jag kommer att sakna honom mycket.

*Med vänlig hälsning
Claes (Andreasson)*

We lost a very good friend and man, who done a great job in establishing pure human relationships between so different people.

We are very sad and please give part of our souls to all Lars relatives.

*Sergey Kolesnikov,
Sergey Grachev
and all members
of IPPNW-Russia*

Världskongress i Beijing

Under fem dagar i september samlades drygt trehundra läkare från knappt fyrtioalet länder i Beijing. Representanter fanns från jordens samtliga kontinenter. Deltagarnas vardagsverklighet varierade högst betydligt vilket avspeglade sig i diskussionerna. Gemensamt för alla var dock medvetenheten om ett akut behov av kärnvapenavrustning.

Intrycken sammanfattas på sidan 14 av ordföranden i Danska läkare mot kärnvapen.

Foto: K LUNDIUS

Bjørn Hilt, Norge, valdes till vicepresident för IPPNW Europa. Han ses här med Christina Vigre Lundius, SLMK.

Foto: K LUNDIUS

GRATTIS GUNNAR ...

Under IPPNWs kongress valdes Gunnar Westberg, Sverige och Ron McCoy, Malaysia gemensamt till sysslan som presidenter ("co-presidents") för organisationen. De båda ansvarar gemensamt för hela IPPNWs ordförandesyssla. Till vice-president med ansvar för Europa valdes Bjørn Hilt, Norge.

... OCH LYCKA TILL!!!

Studentkongress

Nyss hemkomna från IPPNW:s stora världskongress i Beijing kan vi bara säga: vilken fantastisk upplevelse!

Innan den stora kongressen började hade vi studentmöte som inleddes med att japanska studenter från Hiroshima och Nagasaki höll en presentation om medicinska konsekvenser av kärnvapen.

Nya studentrepresentanter valdes. För första gången var det nu möjligt med e-poströstning för de länder som inte hade möjlighet att delta i kongressen. Detta sker i en strävan att göra valen mer demokratiska, att röstningen inte skall vara beroende av finanser.

Nuclear Weapons Inheritance Project (NWIP)

Vi studenter som är aktiva inom NWIP hade några intensiva konferensdagar i Beijing. Vi hann med en heldag för teambuilding, en workshop för studenter, en workshop under läkarkongressen samt ett dialogmöte med kinesiska studenter.

Dagen innan studentkongressens egentliga början hölls en teambuildingsdag riktad framförallt till de studenter som redan var engagerade inom NWIP. Cirka 15 studenter från Europa, Indien och Nepal deltog. Genom gruppövningar lärde vi känna varandra och diskuterade bl a kring kulturskillnader och roller som lätt uppkommer inom en grupp. Efter en dags aktiviteter hade vi goda förutsättningar att bygga vidare på de kontakter vi knutit.

Under en workshop med titeln "Nuclear Weapons Crash Course" presenterade NWIP-teamet på ett interaktivt sätt olika aspekter av kärnvapenfrågan för studenterna. Tack vare att många nyfikna och intresserade studenter deltog blev diskussionen kring alternativa vägar att nå kärnvapenedrustning mycket givande. Flera studenter ville veta mer om NWIP och vi knöt flera nya kontakter.

Workshopen under läkarkongressen drog deltagare både från student- och läkarsidan. Efter en kort presentation av NWIP diskuterades i mindre grupper hur NWIP:s erfarenheter skulle kunna tas till vara inom IPPNW. Saker som fördes fram var bl a att dialogmetoden är interaktiv och innebär kommunikation på samma nivå istället för traditionella föreläsningar. Efter en gemensam diskussion, gick deltagarna över till en annan workshop, där man diskuterat förnyelsearbetet inom IPPNW, för att utbyta åsikter.

En av kongressens absoluta höjdpunkter för oss inom NWIP blev dialogmötet med de kinesiska

Foto: K LUNDIUS

Hur skulle man kunna avskaffa kärnvapnen? Richard Fristedt leder ett arbetspass under Beijing-kongressen.

studenterna. Att få kontakt med kinesiska studenter tidigare har varit svårt så detta var den första dialogen i Kina. 22 kinesiska och 10 internationella studenter deltog. Särskilt givande var det att ha representanter från tre andra kärnvapenstater (USA, Ryssland och Indien) med i rummet. Det hjälpte till att neutralisera situationen, att bli av med känslan att det var "vi" mot "dem". Istället spred sig nu känslan att vi alla har en hel del gemensamma mål och visioner. Som en av de kinesiska studenterna uttryckte sig mot slutet av mötet: "Innan jag kom hit och träffade er alla, så trodde jag att alla från de andra länderna var aggressiva, men nu ser jag att det inte är så. När vi är ledare i vårt land så kommer vi att tänka annorlunda, och ha andra kontakter".

Vi kände oss väldigt nöjda med resultatet av dialogen, framförallt med att studenterna varit så öppna och villiga att diskutera kärnvapenfrågan med oss. Vår fördom att de kinesiska studenterna inte skulle vilja uttala sig i denna känsliga fråga kom roligt nog på skam. Dialogmötet ledde till ett flertal mer informella möten där vi lade upp planer för framtida arbete i Kina vilket förhoppningsvis leder till ett nytt, större dialogmöte i Beijing inom en inte alltför avlägsen framtid.

Flera nya studenter visade intresse för NWIP under kongressen, och inför det närmaste året finns planer på ett flertal delegationer till olika kärnvapenstater. Förutom att en grupp planerar att åka tillbaka till Kina har även Indien, Ryssland och USA visat intresse för att vi ska hålla dialoger där inom kort

Richard Fristedt firades av och tackades för det enorma arbete som han lagt ned som koordinator tillsammans med Cæcilie Bøck Buhmann för NWIP sedan projektet initierades under ett

Studentdeltagarna på Beijing-kongressen.

europiskt studentmöte i Uppsala 2001. I hans ställe kommer Camilla Mattsson, Sverige och Inga Blum, Tyskland att träda in som nya koordinatörer tillsammans med Cæcilie. Till sin hjälp kommer de att ha en "kärngrupp" av aktiva studenter som under kongressen beslutat om framtida arbetsområden.

Dialogen med de kinesiska studenterna och deras upprepade förfrågan om när vi kommer tillbaka har gett oss i NWIP stor bekräftelse och vi är glada och stolta över att få delta i detta arbete. Kongressen i Beijing har inneburit en samling viktiga möten dels med kinesiska studenter och dels med

studenter från de andra deltagarländerna som kommer att motivera och hjälpa oss i vårt gemensamma arbete inom NWIP framöver.

MARTINA GROSCH
CAMILLA MATTSSON
SARA SMEDEGÅRD

Tre Kina'er og deres relationer til USA og EU

Hvor stor er risikoen for lokale krige mellem Kina'erne, og for Kernevåbenkrig mellem USA og Kina?

Af Anton Aggernæs

Denne artikel er baseret på en rejse 27/3 - 11/4 2004 til de tre Kina'er, arrangeret af dagbladet Politiken. Herbert Pundik var med som politisk rejseguide.

Hong Kong er Hong Kong. Det store Fastlandskina kalder sig "Peoples Republic of China". I artiklen kaldes det "Mainland China", fordi det er den betegnelse, de tre Kina'er er enige om. Taiwan kalder jeg Taiwan, selv om det selv kalder sig "Repub-

lic of China", underforstået at det repræsenterer hele Kina (incl. fastlandet, der blot midlertidigt er besat af kommunister med hovedsæde i Beijing).

Mange af artiklens pointer kom overraskende for mig selv og vil nok også være det for de fleste læsere. Derfor er det for vurderingen af artiklens konklusioner nødvendigt, at jeg starter med et afsnit om

Kilderne til artiklen

Ved et formøde i Politikens hus i København var indlederne professor Thomas Hart fra "Stockholm School of Asian Studies"; Flemming Ytzen, Politikens korrespondent i Taiwan; plus repræsentanter fra Århus Universitet og "Nordisk Institut for Asien Studier" i København. På Taiwan havde vi møder med viceministeren i Informationsministeriet; med chefen, dr. Lin, for Taipei Universitets "Institute of International Relations" og tre af hans seniorforskere; og med souschefen i Udenrigsministeriets "Main-

land Affairs Council” dr. Huang, der har løbende møder med Udenrigsministeriet i Beijing. Som regel er dr. Huang og hans tætteste kontaktperson i Beijing næsten enige. Men ved pressemøderne bagefter er de nødt til at leve op til den officielle fjendtlige retorik. Når de var på så god, humoristisk talefod, var det blandt andet fordi de i tre år havde studeret sammen på et Universitet i Californien! Desuden mødte vi Danmarks diplomat i Taipei, der ikke må kaldes ambassadør, da Danmark jo ikke officielt må anerkende Taiwan som en stat.

I Hong Kong var vor vigtigste kilde den danske forfatter Henning Høeg Hansen, der i mange år har boet i Hong Kong.

I Mainland China var den vigtigste kilde vores kinesiske tourguide, der ejer sit rejsebureau som privat virksomhed. Han var generelt kritisk overfor styret i Beijing og overfor regionernes styrelser, der som regel består af en fra kommunistpartiet, en der er folkevalgt og en der er administrativt uddannet. De tre var ofte lige korrupte: stak penge til side til sig selv, som de investerede i udlandet; så skatterne i for ringe grad kom lokalbefolkningerne til gode.

Den vigtigste kilde i alle tre Kina'er var dog Herbert Pundik, der har fulgt udviklingen i årtier, som er stærkt kritisk overfor Beijing-styret, og som har arrangeret flere nordiske møder om – og til støtte for – Taiwan.

Som det nok ses, var næsten alle kilderne antikommunistiske, af gode grunde. Men samtidig var de så sagligt orienterede, at de anerkendte, at Mainland China både kulturelt, økonomisk, politisk og mht. menneskerettigheder er i hastig, mest positiv, udvikling. Selv om det går langsommere end i Taiwan og i Hong Kong.

De kulturelle og økonomiske bånd mellem de tre Kina'er

Kineserne føler sig først af alt som kinesere. Også tværs over grænserne mellem Hong Kong, Taiwan og Mainland China. Mange forskellige religioner trives, og tillades, alle steder. Men et fælles vigtigt træk er forfædre dyrkelsen. Man skal ære forfædrene, helst 2–4 generationer tilbage, altså også fra før Mao kom til. Skeletter og urner opbevares i private hjem, og de spørges rituelt til råds, når vigtige beslutninger skal tages, f.eks. om giftemål, økonomi, uddannelse og erhvervsplaner. – I alle tre Kina'er holdes 1–2 gange årligt kæmpefester centreret om kirkegårdene. Alle har

Kong firmaer nok har deres hovedsæder og kontorfolk der, men den reelle produktion af varer foregår i den sydlige del af Mainland. Og Hong Kong ville gå til i sygdom og uhumskhed, hvis det ikke fortsat kunne få sit rene vand fra Syd-Kina.

Én af 26–27 Taiwanesere har som nævnt virksomheder i Mainland China. Det giver store indtægter til Taiwan, foruden at det reducerer arbejdsledigheden i Mainland.

Krigsfare lokalt

Hong Kong er naturligvis for svagt til at kunne føre krig mod Mainland. Men kunne Taiwan (med USA-støtte) ikke tænkes at ville gå i krig med Mainland?

Foto: K. LUNDIUS

Kinesisk cyklist. På väg mot en fredlig framtid?

fri fra arbejde disse dage, undtagen politi, militær, trafikarbejdere – og brandvæsenet, da fyrværkeri jævnligt giver ulykker og store skovbrande! – Forfædre dyrkelsen giver især tætte bånd mellem Hong Kong-kineserne og Mainland China, fordi de fleste i Hong Kong er indvandret fra Syd-Kina. Men også mellem Taiwan og Mainland, og det accelereres i dag ved, at én af 26–27 millioner Taiwanesere har virksomheder i Mainland China! Når Taiwaneserne vender hjem, har de ofte en ægtefælle med fra Mainland. Der er omkring 200.000 ægteskaber af den slags årligt.

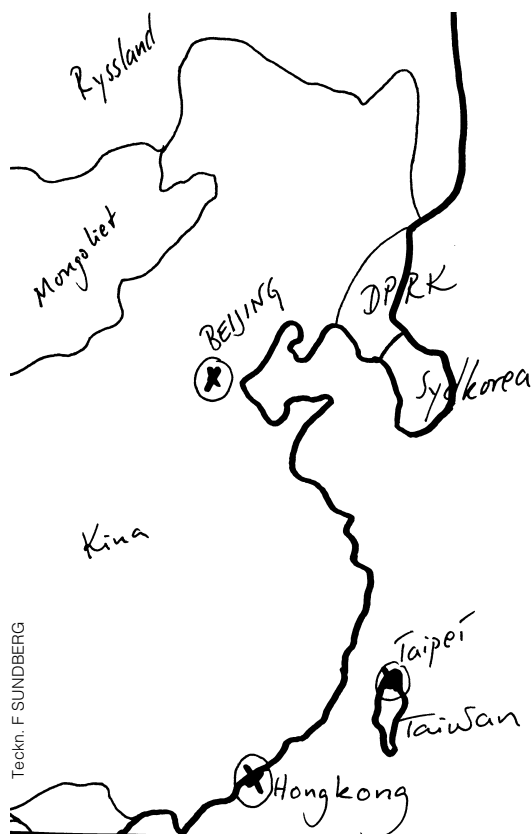
Også økonomisk er de tre Kina'er tæt forbundet. Hong Kong og Mainland på den måde, at de fleste store Hong

Vores rejse fandt sted på det kritiske tidspunkt, hvor Taiwans præsident truede med helt at bryde med Mainland, der samtidig truede med angreb på Taiwan i givet fald. Og USA lavede flådeopbygning i strædet mellem Taiwan og fastlandet. I Taipei (Taiwans hovedstad) oplevede jeg demonstrationer mod den siddende præsidents aggressive holdning overfor Mainland China. Få uger senere trak præsidenten (efter et demokratisk set problematisk genvalg og

efter et uklart resultat af en samtidig folkeafstemning) sin trussel om ”løsrivelse” tilbage – nok også fordi USA's støtte til ham i den situation var forbeholden. Forståeligt nok. For som jeg har prøvet at vise, er både de økonomiske og de kulturelle bånd så stærke, at en velovervejede krig mellem parterne er usandsynlig.

Kina'erne og EU

Alle tre Kina'er har omfattende handel med EU-lande. På Taiwan er man meget glad for det, når EU-lande kritiserer menneskerettighedssituationen i Mainland China. Omvendt er man i Beijing meget ked af sådan kritik, fordi man dér ønsker, at Kina og EU skal samarbejde om at være en

Tekn. F. SUNDBERG

samlet modvægt imod USA's dominans i verden.

USA og Kina'erne

USA har forpligtet sig til at sikre et fortsat Taiwan som selvstændigt, politisk uafhængigt af Mainland China. Derfor ser vi jævnligt, at USA's flåde markerer sig stærkt i strædet mellem de to. Og fra både USA's og Mainland China's side er retorikken ofte stærkt aggressiv.

De økonomiske realiteter taler imidlertid stærkt for, at hverken Mainland eller USA har noget at vinde ved en storkrig parterne imellem. Der er en omfattende handel mellem de to stormagter – dog sådan, at Kina sælger langt mere til USA end omvendt. Kinas overskud fra denne ubalance investeres vidtgående i USA-aktier, og da Kina økonomisk allerede i dag har en næsten lige så stor handel og produktion som USA, er der i USA en realistisk bekymring for, at Kina ved en økonomisk aktion kan få USA-aktierne til at falde markant i kurs – og få dollarkursen til at falde drastisk.

Samtidig har USA store investeringer i Kina.

Realøkonomisk har hverken Kina eller USA (bortset fra dets militærindustri) noget at vinde ved en storkrig. At føre storkrig for at "afkommunistisere" Kina er også urationelt, når Kina allerede med stormskridt reelt er på vej væk fra kommunismen – hen imod "markedsøkonomi."

Kan IPPNW så slappe af?

Det er fremgået, at især økonomiske relationer gør en rationelt funderet storkrig mellem USA og Kina usandsynlig. Og både økonomiske og – især – kulturelle relationer gør det usandsynligt med en krig, der ville kunne optrappes til en storkrig, mellem de tre Kina'er indbyrdes. Denne konklusion nåede jeg til alle steder: Både ved formødet i Politikens hus, ved møder med "tænkertanken" og de ministerielle embedsmænd på

ikke at tabe ansigt i eget land (eller hos allierede).

Ud fra erfaringerne fra rejsen plus anden viden vil jeg nævne nogle mulige risici:

I **Taiwan**, at intern uro kombineret med utryghed ved, om man i længden kan stole på USA's solidaritet, kan få regeringen til at fremprovokere eller udnytte en eksisterende situation til at få USA til én gang for alle at "sætte Mainland China på plads".

I **USA**, at den antikommunistiske retorik tager overhånd, så man pludselig føler sig nødt til at forsvare menneskerettighederne i Kina militært, eller føler sig nødt til at ødelægge Mainland China, før det bliver så stærkt, at det kan udkonkurrere USA økonomisk og verdenspolitisk. Det kan ske, selv om det rationelle vel er, som Clinton sagde, kort før han gik af, at USA nok har langt større indflydelse

"Nej, I må bestemt ikke slappe af! Kernevåben er frygtelige, og **start af en krig er som regel ikke rationelt baseret**. Min fortolkning af de svar jeg fik var, at de indenrigspolitiske interesser tit krævede en stærk polemik, hvor man pludselig kunne blive fanget i sit eget spind, så man følte sig nødt til at gå i krig for ikke at tabe ansigt i eget land (eller hos allierede)."

Taiwan, og ved de analyser vi fik, især fra Herbert Pundik om Mainland China's situation. – Alle stederne spurgte jeg derfor (idet jeg præsenterede mig som dansk medlem af repræsentantskabet for "Internationale Læger mod Kernevåben", IPPNW), om vi så i IPPNW kunne slappe af, fordi analyserne ikke tydede på, at der var realpolitisk fare for en kernevåbenkrig i regionen. (En passant: Kilderne kendte godt IPPNW).

De svar, jeg fik, var *uden undtagelse* de samme: Nej, I må bestemt ikke slappe af! Kernevåben er frygtelige, og **start af en krig er som regel ikke rationelt baseret**. Min fortolkning af de svar jeg fik var, at de indenrigspolitiske interesser tit krævede en stærk polemik, hvor man pludselig kunne blive fanget i sit eget spind, så man følte sig nødt til at gå i krig for

på Kinas udvikling ved at have en fremstrakt hånd (accept af Kinas medlemskab af World Trade Organization) end ved at opretholde en knyttet næve overfor Kina.

I **Mainland China**, at Vestens støtte til Falang Gong og andre antikommunistiske bevægelser i Kina skaber så megen intern uro, at styret ikke blot føler sig tvunget til at bremse op i sin igangværende demokratiseringsproces, men også føler sig tvunget til at gå i krig for at forsvare sit system – og sit image internt i Kina.

Hvor kraftigt bør vi i Europa fremføre vores kritik af Kina's system?

Selv Herbert Pundik, der kraftigt støtter Taiwans system og udvikling, vedgik, at ingen af de tre Kina'er endnu har et reelt demokrati, og at der

er stor korruption i alle tre, selv om det nok stadig er værst i Mainland China. Pundik mente også, at alle tre klart er på vej i den rigtige retning, så det f.eks. er sandsynligt, at der ved valget i Mainland om fire år vil blive valgt en styrelse, der ikke de facto på forhånd er udpeget af tidligere kommunistledere.

Alligevel mente Pundik, at vi uforsonligt og vedvarende bør fremføre hård kritik af menneskerettigheds-situationen i Mainland China.

Som det nok er fremgået, er min holdning blevet, at vi nok skal fremføre kritik ved passende lejligheder, men skal passe på med at dramatisere, når sagen er, at udviklingen klart går i den

rigtige retning; at der er fornuftige dialoger i gang mellem de tre Kina'er, og at for kraftig kritik, og støtte til de antikommunistiske bevægelser i Kina, giver risiko for, at Beijing-styret slår bak internt og bremser udviklingen; og endnu værre, at styret kan males op i en krog, hvor retorikken fanger, så man starter en storkrig – kernevåbenkrig i sidste instans.

Akiba, borgmästare i Hiroshima, talade vid världskongressen.

Mayors for Peace

Är kärnvapen en kommunalpolitisk angelägenhet?

Frågan ställdes till Akiba, borgmästare i Hiroshima, när han medverkade som talare vid International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) världskongress i Beijing i september 2004.

– Absolut, svarade borgmästaren. Det är de lokala myndigheterna som i praktiken får utforma katastrof- och evakueringsplaner. Det är likaså de lokala myndigheterna som ansvarar för sjukvård och åldringvård. Allt detta påverkas i allra högsta grad av risken för en kärnvapenexplosion.

Vis av de förskräckliga erfarenheterna i augusti 1945 är den lokala opinionen i Hiroshima och Nagasaki stark mot kärnvapen. Utifrån detta, och djupt gripnen av frågan, arbetar Akiba med stor energi för kärnvapenedrustning. Utöver sitt lokala politiska arbete reser han jorden runt och argumenterar för kärnvapenedrustning. I våras besökte han och flera andra borgmästare

New York för att vara med vid konferensen om icke-spridningsavtalet för kärnvapen. I samband med detta anslöt sig staden New York, med sina lokala erfarenheter av terrorism, till kampanjen.

De stora besluten kring människors väl och ve fattas ofta långt bort från dem det gäller. Politiker, diplomater och experter på högsta nivå för resonemang som i sin förlängning påverkar hela mänskligheten. Genom sin oförmåga att nå konkreta nedrustningsresultat i kärnvapenfrågan utsätter de oss alla för livsfara. Hur skall vi kunna förmedla allas vårt behov av omedelbar och verifierad kärnvapenedrustning?

Akibas förslag, och bidrag i denna fråga, är att skapa "Mayors for Peace", en organisation för ledande kommunalpolitiker runt om i världen. Syftet är att politiskt engagerade människor som står mitt i den administrativa var-

dagen på denna väg skulle kunna ge ett aktivt stöd för en kärnvapenfri värld. Det han önskar är uttalanden från "borgmästare" världen över till stöd för kravet på en kärnvapenfri värld.

– Så vitt jag vet är det bara Stockholm, Göteborg och Malmö i Sverige som gått med i detta upprop, säger Hans Levander från Svenska läkare mot kärnvapen. Tänk om vi kunde få fler svenska kommuner att ställa upp!

IPPNWs kongress i Beijing uttalade ett starkt stöd för "Mayors for Peace" och deras strävan att mobilisera kommunalpolitiker världen över i denna gemensamma önskan om en bättre värld. Eller, som Gunnar Westberg, nyvald internationell president för IPPNW, sa i sitt avslutningsanförande;

– Människor och kärnvapen kan inte samexistera. Låt oss avskaffa kärnvapnen innan de avskaffar oss!

FRIDA SUNDBERG
frida.sundberg@slmk.org

Indtryk fra IPPNW's 16. Verdenskongres i Beijing, Kina

Kongressen fandt sted 16. – 19. september 2004 på det Medicinske Fakultet på Beijings Universitet. Fra Danmark deltog Jacob og Nina Obbekjær, stud. med. Cæcilie Bøck Buhmann og undertegnede. Her følger nogle personlige indtryk fra kongressen.

International Council

Som altid blev kongressen indledt med, at IPPNW's øverste organ, International Council, mødtes. Her hørte vi om, hvilke problemer IPPNW har internt og hvilke projekter, der aktuelt er i gang. Som sædvanligt, fristes man til at sige, er det udsigt til et stort underskud (USD 50.000) på indeværende års budget (regnskabsåret løber fra 1/7 til 30/6). Forskellige metoder til at krasse flere penge ind blev drøftet, herunder at ansætte fundraisere i de større affiliates (medlemslande) udover USA. Også det forgangne regnskabsår udviste et underskud på USD 56.000, som blev dækket af IPPNW's opsparede midler.

Aktuelle projekter

Herefter blev de forskellige større, aktuelle projekter, indenfor IPPNW omtalt: 1) Dialog med Beslutningstagerne i atomvåben-landene (Hans Levanter, Sverige), 2) Nuclear Weapons Inheritance Project (studenterprojekt, præsenteret af vor egen Cæcilie Bøck Buhmann), 3) Campaign on Small Arms 4) Middelhavsprojekt (Abraham Béhar, Frankrig). Dette projekt går ud på at holde grupperne i Italien, Portugal, Spanien og Grækenland i gang. Mange af medlemmerne i disse lande taler ikke godt engelsk, men vil gerne arbejde med IPPNW-sager på deres eget sprog. 5) Nord-Korea Fredsprojekt (John Pastore, USA, som for egne midler har rejst til Nord-Korea for at formidle medicinsk udstyr og medicin til hospitaler og tale med kolleger i det lukkede, forarmede land), 6) Syd-Asien program for fred og atomar nedrustning (Arun Mitra, Indien) og endelig 7) Irak sundheds-overvågningsprojekt (Gill Reeves, UK).

Støtte til inaktive affiliates

På IC-mødet nævnte Herman Spanjaard, afgående europæisk vicepræsident, at 2 inaktive affiliates (Indien og Irland) med held var blevet reaktiverede efter indgriben fra IPPNW's styrelse. Dette kunne også blive aktuelt for andre inaktive lande (såsom DK?). Endvidere blev et meget opmuntrende brev fra Irlands udenrigsminister, læst op. I brevet støtter ministeren bestræbelserne for atomar nedrustning, og han vil arbejde herfor i de kommende NPT-forhandlinger (maj 2005 i FN i New York). Det skal bemærkes, at Irland ikke er medlem af NATO, og at dette må være forklaringen på ministerens tilslutning til IPPNW's linie.

Igen 2 præsidenter

På mødet skulle vi også beslutte, om vi fortsat skulle "nøjes" med én præsident eller have 2 Co-præsidenter. Ron McCoy fra Malaysia har siden Washington-kongressen for 2 år siden, været alene præsident for IPPNW, hvilket har medført et meget

Cæcilie Bøck Buhmann og Povl Revsbech.

Nina Obbekjær foran Tienanmin.

Bjørn Hilt, Norge, nyudnævnt vicepræsident for Europa, Abraham Béhar, Frankrig og Liz Waterston, UK.

Professor Lu Rushan, Kina og Ian Maddocks, Australien.

Allan Connoly, Canada, behandler Robin Stott UK.

Hans Levander og Cæcilie Bøck Buhmann; to ildsjæle, der diskuterer NWIP.

stort rejsearbejde for Ron. Der var derfor tilslutning for at dele posten på 2 personer. Nyvalgt blev Gunnar Westberg, Sverige (formand for SLMK), der nu sammen med Ron McCoy bestrider præsidentposten.

Spændende indlæg og workshops

På selve kongressen var formiddagene reserveret til indlæg i plenum, mens der om eftermiddagen var parallelle sessioner med mange spændende emner, som de forskellige affiliates stod for, f.eks. om Missile Defence, forberedt af den australske affiliate MAPW. Baggrunden for projektet og dets aktuelle status blev glimrende gennemgået og efterfølgende blev der uddelt materiale (bla. en CD-rom) til selvstudium. Som medlemmerne af DLMK vil vide, har også vi i DLMK arbejdet med dette projekt og forsøgt at påvirke den danske regering til at arbejde imod projektet, men som bekendt uden held.

I en anden workshop om krigen i Irak, gav Robert Gould, en amerikansk læge, en glimrende oversigt over de problemer, som koalitionsstyrkerne står overfor i Irak og hvordan krigen og sanktionerne efter Golf-krigen i 1991 har haft en katastrofal effekt på sundhedstilstanden i Irak. En japansk læge fokuserede i sit indlæg meget stærk på Depleted Uranium (fortyndet uran) som forklaring på den øgede spædbarnsdødelighed og øgning i medfødte misdannelser. De andre

oplægsholdere og Abraham Béhar (F) manede dog til forsigtighed med at udnævne DU til at være den eneste forklaring; mange andre påvirkninger har dele af befolkningen (specielt soldaterne) været udsat for i forbindelse med brændende oliebrønde etc.

Borgmestre for fred

I plenumforsamlingen var Hiroshima-borgmester Akiba's indlæg det indlæg, der høstede størst bifald. Akiba står i spidsen for en kampagne (Borgmestre for Fred), som arbejder decideret for nuklear nedrustning. Det er målet at få så mange borgmestre som muligt til at tilslutte sig grundlaget for kampagnen. Borgmestre for Fred vil lave aktiviteter i forbindelse med NPT i New York maj 2005. Også i DLMK arbejder vi nu med på denne kampagne.

Ny informationsfilm og læserbrevskampagne i USA

På kongressen blev også præsenteret en helt ny videofilm om IPPNW's arbejde for afskaffelse af atomvåben. Filmen er beregnet for amerikansk kabel-TV, men må naturligvis også gerne vises udenfor USA. I filmen medvirker en række fremtrædende IPPNW-medlemmer, mest amerikanske, men også Cæcilie Bøck Buhmann er med som studenterrepræsentant.

I anledning af det forestående præsidentvalg i USA blev alle andre landes repræsentanter af amerikanerne anmodet om at igangsætte en læser-

brevskampagne i deres respektive lande. Læserbrevene skal sendes til aviser i de såkaldte "swing-states", dvs. stater, der ikke konsekvent stemmer demokratisk eller republikansk. I ganske mange stater er valget ikke afgjort på forhånd. Amerikanerne håber, at det vil være muligt at påvirke et tusindtals vælgere til at stemme på Kerry, således at Bush-administrations katastrofale kernevåbenpolitik kan ændres til det bedre. Naturligvis vil ikke alle problemer være løst ved at få Kerry valgt, men chancerne for at komme i dialog med hans folk er dog langt bedre end med Bush og hans administration.

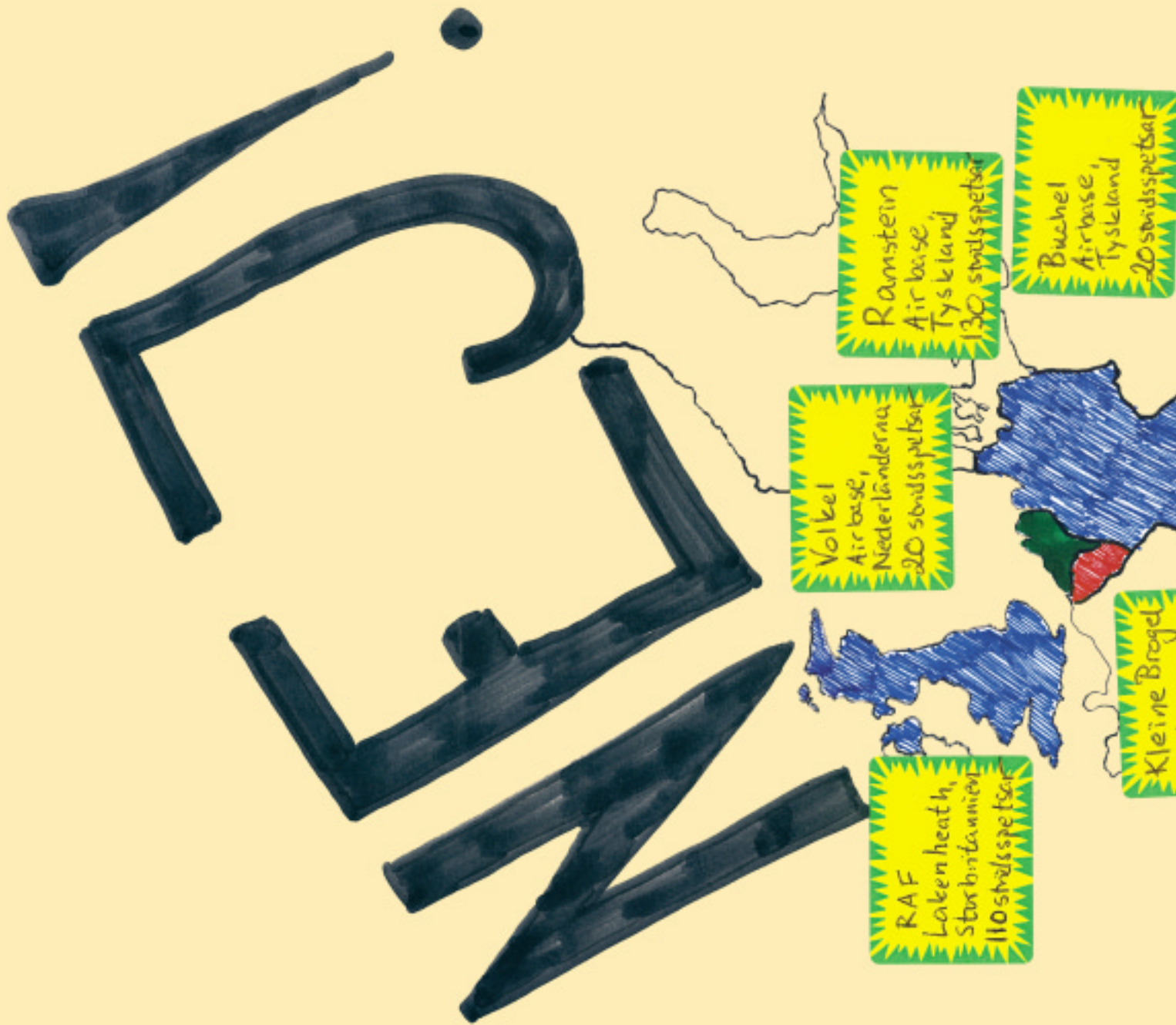
Positivt slutindtryk

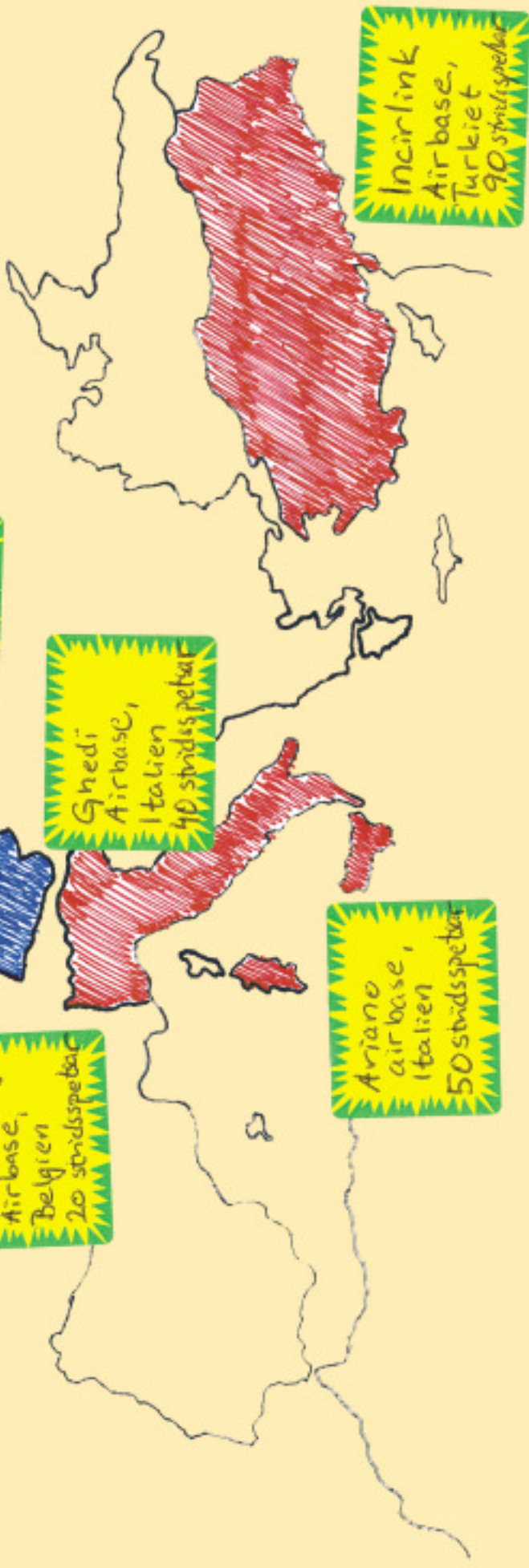
Kongressen efterlod indtryk af et IPPNW, der er i gode hænder og hvor der fortsat er mange aktive affiliates verden over. Ikke mindst aktiviteterne på den sideløbende studenterkongres lover godt for fremtiden. Til afslutning vil jeg fremhæve vores tidligere Co-præsident Mary-Wynne Ashford's replik: Ligesom der ved underskrivelsesceremonien for traktaten, der forbyder landminer, blev fremstillet T-shirts med teksten "I was there, when they banned land-mines", håbede hun også, at der vil komme en dag, hvor T-shirts med teksten "I was there, when they banned nuclear weapons" bliver trykt.

POVL REVSBECH
Formand for DLMK
Fotos: J OBBEKJÆR

TILL KÄRNVAPEN I EUROPA

www.slnk.org

Pakistans president besökte Sverige – SLMK var där

Vad gör han här?

Vad gör en pakistansk president i Sverige? Det var förstås en berättigad fråga när SLMK som speciellt inbjudna bevistade ett seminarium med Pakistans president Pervez Musharraf. Mötet hölls på Handelshögskolan i Stockholm den 5 juli 2004. Titeln på presidentens föreläsning var *Pakistan och tjugoförsta århundradets utmaningar*. Mötets moderator var ambassadör Rolf Ekéus och ansvarig för programmet var SITE – Stockholm Institute of Transition Economics i samarbete med SIPRI – Stockholm International Peace Research Institute. Skulle föredraget ge svar på våra frågor?

Bekämpa terrorismen

Presidenten började med att göra honnör till publiken som bestod av representanter för ett flertal ambassader, svenska storföretag, universitet och fredsorganisationer som SLMK, Pugwash och Svenska Freds- och skiljedomsföreningen. Sedan ägnade han drygt halva tiden åt att tala om hur Pakistan framgångsrikt bekämpar terrorismen i sitt eget land. Han betonade behovet av (sitt) ledarskap och statsmannaskap för terrorismbekämpning, men att när terrorismen blir alltmer internationell så måste den också bekämpas med internationellt samarbete. Det är inte bara en fråga om militära aktioner utan lika viktigt är det att angripa orsakerna. Presidenten försäkrade att Pakistan är fast beslutat att utrota al Qaida och har sedan den 11 september 2001 gripit 600 al Qaida

män. Samtidigt ville presidenten marginalisera problemet till västra Pakistan där en understam till Waziri-stammen utgör grogrunden till terrorismen. Genom militära aktioner kombinerat med kännedom om de lokala förhållandena och utbildningsinsatser i Waziristan så skulle terrorismen utrotas där. Dessutom utgör fattigdomsbekämpning och alfabetisering i hela Pakistan viktiga instrument för att dra upp terrorismen med rötterna. Presidenten ägnade också en del tid åt att göra distinktion mellan islam som religion respektive fundamentalism. Han menade att den sanna islam står för jämlikhet och demokrati och som inte har något med terrorism att göra.

– Visst, vi är religiösa i Pakistan. Men fundamentalister är bara en liten minoritet. Förhållandet mellan islam och Väst kan idag jämföras med skillnaden under järnridån. Jag vill överbrygga det gapet. Mitt motto är upplysthet och måttfullhet (enlightment and moderation).

Fred mellan Indien och Pakistan?

Det var inte bara förhållandet till Väst som togs upp utan naturligtvis också förhållandet till Indien.

– Tre krig har utkämpats över Kashmir och nu måste vi komma till en uppgörelse sa presidenten.

Det är en tvåvägsprocess mot fred med förtroendeskapande åtgärder kombinerat med avtal om de punkter där det råder olika uppfattningar. Förhandlingsklimatet, enligt Musharraf,

måste präglas av man rör sig i takt, av seriositet, öppenhet, flexibilitet och slutligen mod. Till vem riktade han då dessa understatements? Politiker både i Indien och Pakistan har sina extremister att bekämpa och för framgångsrika förhandlingar krävs därför politiskt mod från båda sidor. Presidenten underströk att Pakistan unilateralt minskat antalet soldater med 50 000 man under år 2003 och att landet frusit sin militärbudget.

Demokrati i Pakistan

Sedan övergick presidenten, som själv tog makten genom en militärkupp, till att försöka övertyga publiken att han var en sann demokrat. Genom att nyligen ha blivit vald av 2/3 av pakistanska parlamentet tolkade presidenten det som att han därmed måste ha ett betydande förtroende. En annan framgång för demokratin var att lokala regeringar har utsetts av folket för första gången på 50 år. Pressfriheten har aldrig varit större än nu, enligt presidenten. Kvinnor finns nu på alla nivåer i styrande ställning. Det handlar enligt presidenten om en tyst demokratisk revolution! Slutligen kunde Musharraf stolt berätta hur Pakistan tagit sig ur en bankrutt ekonomi. Alla makroekonomiska indikatorer pekar åt rätt håll. Därmed har resurser frigjorts för fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, utbildning och sjukvård.

Frågor

President Musharraf besvarade alla frågor artigt men samtidigt rättframt och flera kom av naturliga skäl att handla om Pakistans kärnvapeninnehav. På en fråga sa han att Pakistans kärnvapen har underlättat att komma på jämbördig fot med Indien för att därigenom kunna komma fram till ett riktigt fredsavtal med grannen. Hans Levander från SLMK ville ha svar på konkreta program för förtroendeskapande åtgärder. Svaret var tyvärr lite svävande och gled över i att utrikesministrarna om några veckor skulle ses för ett avtal i dessa frågor. Sedan kom äntligen svaret på varför Musharraf var i Sverige. Musharraf är för övrigt den första pakistanska pre-

sidenten på besök i Sverige. Orsaken till besöket var att han ville stimulera ekonomisk utveckling genom svenska investeringar i landet och ökade handelsförbindelser. Pakistan var främst intresserad av Sveriges högteknologiska (läs vapen-) industri. Radarutrustning från Ericsson och JAS flygplan från SAAB var system som skulle diskuteras under presidentens Sverigebesök. På en fråga om fackföreningarnas rättigheter kom ett diplomatiskt svar om att varje land har sina förutsättningar. Vilken balans ska det vara mellan arbetsgivare och arbetstagare?

Pakistan ville uppenbart genom sitt Sverigebesök också visa självständighet gentemot USA. Detta underströks av att Pakistan inte kommer att skicka trupp till Irak förrän landet själv begär det. Plötsligt föll bitarna på plats. Syftet med presidentbesöket var att lugna investerare att Pakistan är ett politiskt och ekonomiskt stabilt land på stadig väg mot demokrati, ett land som strävar mot jämlikhet utan islamsk fundamentalism och ett land med stabilitet på arbetsmarknaden. Återstår att se om svenska företag känner sig lockade att investera i Pakistan.

Slutord

Pakistans utmaningar inför det tjugoförsta århundradet sammanfattades av president Musharraf som: konflikt eller stabilitet, islam eller Väst, misslyckande eller utveckling, katastrof eller fred. Presidenten var uppriktig, öppen för alla typer av frågor, pigg och med viss humor, men förtroendegivande? Presidenten avslutade seminariet som det inleddes, med honor.

MARTIN TONDEL
martin.tondel@slmk.org

HANS LEVANDER
hans.levander@slmk.org

Aktuella seminarier

Nätverket för kärnvapenedrustning bildades 2001 i Stockholm av YMK (Yrkesgrupper mot kärnvapen) och ett tiotal andra fredsorganisationer som har arbete mot kärnvapen på sitt program. Vi vill genom samverkan nå större effektivitet och kraft i arbetet med informationspridning och opinionsbildning. En rad olika seminarier anordnas inom Nätverkets ram. För närvarande förbereder vi följande seminarier:

- 26 oktober **Skall vi undervisa om kärnvapen?**
Lokal: Lärarhögskolan i Stockholm
- 27 oktober
kl. 19.00 **Åka till NPT – hur är det?**
Lokal: Svenska Freds, Svartensgatan 6 nb. T-bana Slussen.
Innehåll: Seminariet riktar sig till alla som är intresserade av NPT-processen. Det är också tänkt som praktisk information till dem som kanske funderar på att åka dit och inte varit med förut eller som kanske varit med för flera år sedan.
Medverkande: *Felicity Hill*, WILPF, med erfarenhet från flera NPT-möten, fn forskare i Uppsala. *John Henriksson*, styrelseledamot i SLMK, deltog vid senaste NPT PrepCom, *Frida Sundberg*, vice ordf i SLMK, har deltagit vid de tre senaste NPT PrepCom.
- 25-27 februari
2005 **Internationell konferens inför översynskonferensen av ickespridningsavtalet NPT i New York i maj 2005.**
Innehåll: Det blir föredrag och workshops med inriktning på nya grepp när det gäller nedrustning och ickespridning av kärnvapen. **Medverkande:** Inledningstalare blir *Hans Blix*, ordförande i FNs kommission mot massförstörelsevapen, WMDC.

Närmare information om Nätverket och seminarierna finns på Nätverkets hemsida: <http://hem.passagen.se/kvnedr> eller via Meit Krakau, meit.krakau@slmk.org eller mig.

LEONORE WIDE
SLMKs Stockholmsförening
Leonore.wide@slmk.org

Missil till USA:s försvar

Den 22 juli anslag den amerikanska Kongressen ytterligare tio miljarder dollar till president Bushs "mångskiktade" missilförsvar.

Samma dag placerades den första försvarsmissilen i sin silo på Fort Greely i Alaska. "Det här är en historisk dag," sa General John Holly, chef för det amerikanska landbaserade missilförsvaret.

För tre år sedan var den blivande testanläggningen i Alaskas inre mest en lerig röjyta på en nedlagd armébas, vid foten av en snöklädd bergskedja. Idag är den 300 hektar platta grusplanen, med dess trettiotal byggnader, centrum för USA:s landbaserade missilförsvar.

Just när en vindby virvlar upp en ny skur av sand och stendamm, börjar den stora kranbilen sakta sänka ned den första, sjutton meter långa och vita *Orbital*-missilen i sin silo. Här finns redan plats för ytterligare fem försvarsmissiler, och strax intill pågår

arbetet med ett missilfält som ska rymma ytterligare tio. Med de missil-silos som är under konstruktion vid Vandenberg's flygbas i Kalifornien ska USA vid utgången av nästa år ha totalt tjugo missiler utplacerade.

"När vi fått de återstående missilerna i marken, kommer vi att vara i en situation som för första gången ger oss möjlighet att försvara vårt land mot fientliga missiler," säger en stolt general John Holly.

När arbetet på Fort Greely inleddes på sommaren 2001, var det meningen att det här skulle vara en testplats. "Vi vill bygga den här anläggningen för att förvara minst fem testmissiler under arktiska förhållanden. Det ska vara en plats där vi kan träna på att sätta in och ta ut missiler ur sina silos, träna underhåll och ordergivning," sa överstelöjtnant Rick Lehner på Pentagons Missilförsvarsbyrå MDA när vi träffades på armébasen för tre år sedan.

Närheten till tätbefolkade områden skulle göra det omöjligt att verkligen avfyra några missiler härifrån. Det skulle istället ske från Kodiakön, fem-

tio mil söderut. Trots att närliggande samhällen och städer ligger kvar, är det tydligt att Fort Greelys betydelse har förändrats:

"Det började som en testanläggning. Vi kommer att fortsätta att testa systemet för att utveckla det. Emellertid," säger general Holly, "har vi alla intentioner att försätta det här systemet i beredskap."

Sjuder av liv

När armébasen lades ned för några år sedan, blev det ett hårt slag för det intilliggande samhället Delta Junction. Många förlorade sina jobb, och samhället började tyna. Att missilförsvaret funnit ett hem på basen, har därför gjort många invånare hoppfulla.

"Missilförsvaret är bra för Delta. Det har verkligen hjälpt till att åter få livet att sjuda här. Det har fört med sig nya arbetstillfällen, även för oss på orten; både byggjobb och servicejobb på basen. Dessutom har tretton nya lärare anställts. Dessutom ökar ju försäljningen i stans affärer när det kommer nytt folk," säger Barbara Miller.

Den snöklädda Alaska Range utgör ena flanken av det amerikanska missilförsvarets nya hem i Fort Greely.

Drygt 700 000 kubikmeter jord och sand har schaktats undan för att skapa den 300 hektar stora grusplan som nu utgör centrum för det amerikanska missilförsvaret.

Foto: MISSILE DEFENSE AGENCY

Foto: MISSILE DEFENSE AGENCY

Nya jobb, ett nytt bibliotek, och på sikt måhända en ny ishockeyrink betald av federala skattepengar. Men alla i Delta är inte lika förtjusta i att vara centrum för presidentens missilsköld. Deanna Meyer bor i ett vackert stockvirkeshus alldeles intill Tananafloden som flödar förbi Delta Junction. "Visst är missilförsvaret en ekonomisk fördel för samhället," medger hon, "men jag tror inte att det kommer att fungera, och det är dessutom ett slöseri med pengar."

Det är synpunkter som delas av flera jag nästa dag träffar i ett gathörn i centralorten Fairbanks, några timmars bilresa åt nordväst. Många av dem tillhör aktionsgruppen *No Nukes North* och har samlats för den sedvanliga lördagsdemonstrationen mot USAs invasion av Irak.

"Jag känner mig inte ett dugg tryggare nu när missilförsvaret tagits i bruk," säger David Koester, som till vardags är professor i antropologi vid universitetet i Fairbanks. "Det är nog sant att många människor här vill ha ett starkt försvar, och man hör ofta lokala politiker säga att de stödjer missilförsvaret eftersom det har ekonomiska fördelar. Men jag tycker att det är dålig sysselsättningspolitik. Det måste finnas bättre saker att satsa på än att bygga upp militären."

Tekniska problem kvarstår

Att missilförsvaret är ett slöseri med pengar är bara en del av kritiken. I våras offentliggjorde den oberoende forskargruppen *Union of Concerned Scientists* (UCS) en rapport som starkt ifrågasätter om missilförsvaret överhuvudtaget kommer att fungera.

"Problemet med eventuella motåtgärder, de lockbeten som en fientlig missil kan föra med sig för att lura det amerikanska försvaret, är ett så allvarligt problem att jag inte har någon tillförsikt till att systemet ska kunna skjuta ned en fientlig missil," säger David Wright på UCS.

Missilförsvaret saknar ännu de avancerade radarstationer och de infraröda sensorer som är nödvändiga för att försvarsmissilen ska kunna särskilja en stridsspets från ett större antal

tänkbara lockbeten. "Det system som görs operativt denna höst har inga radarstationer med högupplösta bilder, och inga satelliter, så det enda verktyg som finns är de värmesökande sensorer som själva missilen har. Om man bygger systemet på det, finns det inget rimligt skäl att säga att man har tillgång till information om vad som verkligen sker i rymden," säger David Wright.

"Den nation som kan skicka iväg en interkontinental missil, har också kapacitet att tillverka och skicka iväg olika lockbeten," tillägger Stacey Fritz, samordnare för *No Nukes North*. "Vi får därför hundratals potentiella måltavlor som rusar fram i 30 000 kilometer i timmen genom rymden, och den amerikanska försvarsmissilen ska på några sekunder avgöra vilken av dem som är den verkliga stridsspetsen, och kollidera direkt med den."

"Det vi har nu är en kula i vårt vapen, men ingen möjlighet att sikta, eftersom vi saknar flera viktiga komponenter i systemet. Så vad är det egentligen vi tar i bruk?" undrar hon.

General John Holly är av en annan mening: "Vi har redan idag en kapacitet att särskilja en stridsspets från andra föremål som kan finnas i rymden. Vi är bara begränsade av att vi ännu inte har så många försvarsmissiler, men den missil som vi placerar i sin silo idag har den kapaciteten redan nu, utan några som helst modifikationer."

Han kommenterar däremot inte att *Orbital*-missilen, som sakta försvinner ned i sin silo, ännu inte har deltagit i ett enda test, för att visa att den kan kollidera med en låtsat fientlig missil.

Med tydlig adress: Kina

Planerna på ett amerikanskt missilförsvar var aldrig tänkt att kunna användas mot en rysk attack. Rysslands stora arsenal av interkontinentala missiler skulle enkelt kunna överväldiga ett amerikanskt försvar.

"Ryssarna visade dessutom nyligen upp en ny interkontinental missil, som ensam kan undgå ett missilförsvar," säger Stacey Fritz. "Det är, enkelt uttryckt, en slags interkontinental kryssningsmissil, som genom att flyga lågt

Foto: MISSILE DEFENSE AGENCY

Den 22 juli sänktes den första, sjutton meter långa Orbital-missilen ned i sin silo på Fort Greely i Alaska. Därmed togs det första steget i att sjösätta det amerikanska landbaserade missilförsvaret.

och långsamt, utan problem kan undvika det system som vi nu har sjösatt."

Trots kritik, har Ryssland insett att det inte går att stoppa det missilförsvaret i den amerikanska Kongressen, och att det inte spelar så stor roll vare sig det sitter en republikan eller en demokrat i Vita Huset. Det påpekar Larry Caldwell, statsvetare på Occidental College med säkerhetspolitik som specialitet. "President Putin har insett att det är klokare att använda missilförsvaret för att slå in en politisk kil mellan USA och dess allierade i Europa. Och har varit ganska framgångsrik i det arbetet."

"Ryssland har också länge argumenterat att det är billigare att prioritera offensiva åtgärder, än att försöka tävla med USA när det gäller defensiva insatser. Ironiskt nog lånar de därmed ett argument från Robert McNamara.

Under sin tid som försvarsminister 1968–69 höll USA på att sjösätta missilförsvarssystemen *Sentry* och *Safe-guard*, men McNamara konstaterade att det var mer kostnadseffektivt att satsa på offensiva vapen, än på de defensiva. Nu säger ryssarna samma sak.”

Det är också, säger Larry Caldwell, svårt att hitta någon annan potentiell motståndare för det nuvarande missilförsvaret, än Kina.

”Människor glömmer att före attentaten den 11 september, fokuserade Bushadministrationen mycket starkt på Kina. Det finns människor i den nuvarande administrationen som fortfarande anser att Kina är nästa stora hot mot amerikansk nationell säkerhet. Det är också intressant att utplaceringen av den första missilen på Fort Greely, sammanfaller med en mycket stor marinövning som USA inledde i mitten av juli och som pågick under hela augusti i närheten av Kina.”

”Som kines behöver man inte vara paranoiad för att se att någon i Bushadministrationen verkligen försöker demonstrera USAs militära kapacitet!” säger Larry Caldwell.

Långsammare takt med Kerry

Frågan om det amerikanska missilförsvaret har länge varit kontroversiell. Men sedan 1998, då förre president Clinton bytte ståndpunkt, och ställde sig bakom tanken på ett missilförsvar, har debatten om missilförsvaret lyst med sin frånvaro i den politiska debatten. ”Inför valet 2000 var president Clinton mån om att inte ge republikanerna bränsle för sitt argument att demokrater är veka när det gäller försvaret,” säger statsvetaren Larry Caldwell. ”Skälet till att president Bush nu inte gör så stor sak av att han uppfyllt ett löfte från kampanjen för fyra år sedan, beror nog på att han vet att demokraterna inte kommer att angripa honom när det gäller missilförsvaret, utan snarare om kriget i Irak.”

”Vi måste ha ett missilförsvar,” sa senator John Kerry i ett tal i juni. ”Men inte till priset av andra nödvändiga prioriteringar. Vi har inte råd att anslå miljarder dollar för att sjösätta ett oprövat missilförsvarssystem. Det är inte bara ofärdigt, utan också fel sak att prioritera i vårt krig mot terrorismen, då en fiende kan slå till tillbaka med en bomb gömd i en lastbil eller en gnutta antrax (mjältbrand) i en portfölj.”

Trots att det inte är ett glasklart uttalande mot ett missilförsvar, hoppas Stacey Fritz från *No Nukes North* att en *president* Kerry kommer att föra med sig förändringar. ”John Kerry har varit litet otydlig, han förefaller vilja stödja ett fungerande missilförsvar, men han har varit tydlig med att han inte har något förtroende för det system som nu tas i bruk. Och att han bara skulle sjösätta ett system som genomgått ett rigoröst testprogram. Så jag hoppas att han sätter stopp för det vi ser idag,” säger hon.

Även Larry Caldwell tror att en demokrat i Vita Huset kan medföra vissa förändringar. ”Jag förväntar mig att demokraterna skulle ställa högre krav när det gäller den tekniska kompetensen, och att det skulle dröja längre innan resterande delar av missilförsvaret verkligen tas i bruk. Dessutom kan jag tänka mig att oavsett vem som väljs till president i november, att Pentagons Missilförsvarsbyrå framöver kommer att få litet svårare att få sina anslagsäskanden tillgodosedda.”

”Demokraterna har förvisso inga röster att hämta om de skulle stänga Fort Greely. Å andra sidan är det inte första gången ett försvarsprogram som fått omfattande anslag, och som tagits i bruk, sedan förvandlas till en teknisk dinosaurie,” säger Larry Caldwell.

Claes Andreasson
Los Angeles

Lär om kärnvapen

Det utbildningsmaterial om kärnvapen som Svenska läkare mot kärnvapen tagit fram i samarbete med Svenska freds- och skiljedomsföreningen finns nu tillgängligt på Internet både i engelsk och svensk version. Adress: www.slmk.org

Materialet riktar sig till den nyfikne i allmänhet och skolungdomar i synnerhet. För den som så önskar finns materialet även i form av en cd-skiva. Kontakta Klas Lundius för beställning (se sid 3)!

"En fågel-skrämman"

"I fyrtio år har USA försökt utveckla ett missilförsvar, och vi vet ännu inte hur vi ska åstadkomma det," säger Philip Coyle, före detta vice försvarsminister under Clintonadministrationen och numera rådgivare åt den oberoende forskningsgruppen Center for Defense Information.

"Bara för att ha ett system att visa upp, har vi skapat något som i själva verket bara är en fågel-skrämman."

Fråga: Du är mycket kritisk till det mångskiktade missilförsvar som president Bush i december 2002 beslutade att införa. Men Clintonadministrationen var ju, om än i mindre skala, också anhängare av en "missil-sköld" över USA?

Svar: Jag stöder militär forskning, inklusive forskning när det gäller ett missilförsvar, och jag har själv arbetat inom det här området i många år. Men jag anser att Pentagons Missilförsvarsbyrå MDA inte bör vilseleda den amerikanska allmänheten, eller omvärlden, till att tro att vi nu har ett missilförsvarssystem som fungerar. Vi har helt enkelt inte kunnat visa att det gör det ännu.

Fråga: General Holly säger att "så snart återstoden av försvarsmissilerna är på plats, är USA i ett läge där vi kan försvara vårt land". Är det då en överdrift?

Svar: Vad General Holly inte nämner är att så många komponenter saknas. Inte nog med att flertalet missiler ännu inte finns på plats. Den sofistikerade X-band-radarstation som ska placeras på en sjöbaserad oljeplattform saknas också den. De satelliter som ska utrustas med infraröda sensorer har inte byggts eller skickats upp. Så avgörande delar av arkitekturen finns helt enkelt inte

Fråga: ... så om en nordkoreansk missil avfyrades mot USA imorgon,

finns ingen möjlighet för missilförsvaret att stoppa den?

Svar: Interkontinentala missiler (ICBM) är enorma, det är inget man kan gömma, och vi har Nordkorea omringat från tre sidor liksom från luften. Om vi såg att Nordkorea började tillverka en sådan ICBM, skulle vi spränga den medan den fortfarande fanns på marken, med hjälp av en laserstyrd robot, av samma typ som vi så framgångsrikt använt i Irak och Afghanistan.

Talar du med befälhavaren för de amerikanska styrkor som övervakar Nordkorea, skulle han säga; "Jag kommer inte att vänta tills den här interkontinentala missilen har avfyrats, för att se om jag kanske kan skjuta ned den i rymden". Han skulle attackera den direkt på marken.

Fråga: Om USA hade de sofistikerade radarsystemen, liksom de rymdbaserade infraröda sensorerna, skulle det landbaserade missilförsvaret då fungera?

Svar: Det vet vi inte. Pentagon har aldrig kunnat demonstrera att det kan fungera, utan sådan förhandsinformation som en fientligt sinnad nation aldrig skulle ge oss.

De tester som hittills har varit, har varit mycket arrangerade. Vi har vetat exakt när den låtsat fientliga missilen avfyrats, vi har vetat exakt vilken bana den skulle ta, vi har vetat exakt

Foto: DEPARTMENT OF DEFENSE

Philip Coyle, rådgivare till den oberoende forskargruppen Center for Defense Information.

var i rymden vår försvarsmissil skulle försöka kollidera med den. Du kan stå med ett stoppur och titta på de här testerna, och säga exakt när de olika sakerna ska äga rum.

Men självklart skulle Nordkorea, om de nu hade kapacitet att verkligen skicka iväg en missil, aldrig i förväg berätta när och hur och var de skulle skicka iväg sin missil.

Hittills har vi inte genomfört ett enda test, och än så länge är inga planerade, där den här sortens förhandsinformation inte är en del av testet.

I de tester som hittills genomförts har den "fientliga" missilen också fört med sig en radiofyr, som i princip säger "Här är jag!", liksom en GPS-transponder som anger dess position.

Fråga: Teorin att kollidera med den fientliga missilen utanför jordens atmosfär, att "träffa en kula med en kula" (to hit a bullet with a bullet) – tror du på den teorin?

Svar: Ja, vi har visat att det är möjligt, OM vi har tillräckligt med förhandsinformation.

Jag har tillbringat en stor del av mitt yrkesverksamma liv med att testa olika militär utrustning. Det finns ett uttryck bland testpersonal för sådana artificiella tester. De kallar dem "fast

bundna kycklingtester” (*strapped down chicken tests*). Om du har en kyckling som du försöker slå, och du binder fast den på en bräda, lyckas du förmodligen träffa den. Men om du låter kycklingen flaxa omkring fritt, blir det betydligt svårare.

Fråga: En av de saker som kritiker av missilförsvaret brukar framhäva är att det system som nu tagits i bruk, inte har en möjlighet att särskilja mellan en verklig stridsspets och de lockbeten, de motåtgärder, som en fientlig missil sannolikt kommer att föra med sig. General Holly säger att de försvarsmissiler som nu placeras i sina silos på Fort Greely redan har den kapaciteten. Har han fel?

Svar: De här försvarsmissilerna kan särskilja vissa objekt. Ibland. Men de är inte tillräckligt tillförlitliga, för att man ska kunna bygga ett system på dess förmåga.

Problemet är att om lockbetet ser likadant ut som stridsspetsen, hur särskiljer man dem då? Om de är mycket olika – i vissa tester har man till exempel använt sig av en ballong som lockbete, som var mycket större och ljusstarkare – och då lyckades försvarsmissilen se skillnad.

Men låt säga att båda är koniska, att de ser ut som en glasstrut och att båda har målats svarta. Hur ser missilen då skillnad på den verkliga stridsspetsen och dess lockbeten?

Det är bland annat därför vi behöver de sofistikerade, högupplösta bilder som en X-band-radar kan ge oss.

Fråga: Du har också kritiserat systemet för att det inte klarar av att försvara USA mot en missil som snurrar runt i sin längdriktning. Hur kommer det sig?

Svar: Låt säga att Nordkorea inte bryr sig om att ”spin up” sin missil, att inte sätta den i rotation för att öka distans och precision. OM de skulle sikta på Los Angeles, spelar det inte så stor roll var i staden missilen träffar. Los Angeles är så stort att det inte är så viktigt exakt var den landar.

När missilen far genom rymden syns den då som en variabel signal – blink,

blink, blink – och kom ihåg att det finns en massa andra saker i dess närhet; delar av de första avfyrningsstegen och annan hårdvara – som syns på radarskärmen. Är det då möjligt att särskilja det här ”snubblande” föremålet från andra ”snubblande” föremål? Hittills har vi inte visat att vi kan göra det.

Fråga: Hur många lyckade tester skulle du vilja se innan du skulle ge en president rådet att det är dags att verkligen ta ett missilförsvaret i bruk?

Svar: Missilförsvarsbyrån MDA har självt sagt att det skulle behövas ungefär trettio så kallade integrerade flyg-systemtester. Hittills har det dröjt ett drygt år mellan varje sådant test. Med den takten kan det dröja fyrtiofem år innan testserien är slutförd.

Fråga: Den dag den första missilen placerades i sin silo på Fort Greely, kallade General Holly en ”historisk dag”. Du säger att utplaceringen var mer för att ha något att visa upp. Det handlar om politik, snarare än militärt försvar?

Svar: Ur politisk synvinkel försöker vi åstadkomma två, diametralt motsatta, saker. Vi vill att Nordkorea ska tro att systemet fungerar, för att avskräcka dem från att fortsätta arbetet med att utveckla interkontinentala missiler som kan nå USA.

Vi vill att Japan ska tro att systemet fungerar så att de köper komponenter ur systemet till sitt eget försvar.

Däremot vill vi att Kina ska tro att systemet inte är användbart. Om de tror att det fungerar, kommer de att säga till sig själva: ”Det är bäst att vi gör som Ryssland, bygger hundratals eller kanske tusentals missiler, så att vi på samma sätt som ryssarna kan överväldiga ett amerikanskt missilförsvaret.”

I mitten av 1970-talet sjösatte USA det så kallade *Safeguard*-systemet som också det skulle skydda oss från fientliga missiler. Försvarsmissilerna i det systemet var kärnvapenbestyckade. Men Kongressen beslutade så småningom att stoppa *Safeguard* eftersom politikerna insåg att dåvarande Sovjetunionen hade tillräckligt många

missiler att de skulle kunna överväldiga vårt försvar.

Fråga: Senator Kerry har uttryckt att han är tveksam till missilförsvaret, att det inte bör vara en prioritet. OM han vinner valet i november, förväntar du dig att inriktningen på missilförsvaret kommer att förändras?

Svar: Jag skulle hoppas att ha lade större vikt på forskning och utveckling. Om missilförsvaret någonsin ska kunna fungera måste forskningen prioriteras. President Bush satsade tyvärr istället på hårdvara, och på att ta denna hårdvara i bruk, vilket har lett till att forskningen har fått lida.

Men det är ett tufft beslut för senator Kerry. Enligt en färsk opinionsmätning i Florida, vill 83 % av amerikanerna ha ett missilförsvaret. Så John Kerry måste vara försiktig; De flesta väljare inser inte hur komplicerat det här systemet är.

Fråga: Samma dag som den första missilen placerades i sin silo på Fort Greely, antog Kongressen nästa års försvarsbudget, med bland annat ytterligare tio miljarder dollar till missilförsvaret. På sikt är det ett dyrt system – är det värt pengarna?

Svar: Missilförsvaret är häpnadsväckande dyrbart. Varje år spenderar vi mer pengar på vårt missilförsvaret, än vad till exempel Kanada årligen anslår till hela sitt försvar.

En oberoende grupp ekonomer i Washington D.C. visade i en rapport förra året att om man lägger samman alla de delar som Bushadministrationen har sagt att de vill ta i bruk, och driver det under tjugo år, skulle det kosta mer än en biljon dollar. En förbluffande stor summa pengar!

CLAES ANDREASSON,
Los Angeles.

Fotnot:

Philip Coyle är ingenjör och har bland annat arbetat i trettio år på Lawrence Livermorelaboratoriet i Kalifornien. Han var vidare chef för tester av amerikanska kärnvapen vid Nevada Test Site, innan han utsågs till vice försvarsminister för ”tester och utvärdering” under president Clintons tid i Vita Huset.

Formandsberetning for DLMK 2003-2004

Atomvåben

I det forgangne år siden sidste landsmøde har vi set nogle positive tendenser på atomvåbenområdet. Således meddelte såvel Libyen som Iran i december 2003, at de nu ville tilslutte sig Ikke-spredningsaftalen (NPT) og herunder tillade inspektioner fra IAEA, FN's organ for overvågning af atomenergianlæg. Disse tilsagn kom frem efter hård kritik af ikke mindst Iran's atomkraftanlæg og ikke mindst efterretninger om, at Iran's præstestyre hemmeligt arbejdede med at fremstille højt-beriget uran til brug for atombomber. Iagttagere vurderede, at Irans tilsagn om tilslutning til NPT skal ses som et forebyggende tiltag for at undgå invasion à la Irak under påskud om landets besiddelse af masseødelæggelsesvåben. Omvendt er tilslutning til NPT ikke nødvendigvis en garanti for, at et land ikke hemmeligt arbejder på at fremstille atomvåben, jævnfør Nordkorea.

Situationen i de erklærede atomvåbenstater er status quo. USA under præsident George W. Bush og hans neo-konservative rådgivere har nu en doktrin, der tillader USA og dets allierede at foretage forebyggende angreb, om nødvendigt med atomvåben, hvis præsidenten finder det påkrævet. Kriegen mod Saddam Hussein startende 20. marts 2003 var første eksempel på udførelsen af denne doktrin. Det er også værd at bemærke, at USA forbeholder sig ret til at gå udenom FN's sikkerhedsråd, såfremt dette ikke eentydigt bakker op om USA's politik.

Missilforsvaret

I starten af august i år underskrev Grønland, Danmark og USA en tillægsaftale til aftalen fra 1951 om

Thule-basen. I tillægsaftalen gives USA lov til at opgradere radaranlægget på Thule-basen, således at det kan indgå i det ambitiøse missilforsvar (Missile Defence). USA har givet nogle modydelser til Grønland, f.eks. at det grønlandske flag fremover skal hejses på basen sammen med det danske og amerikanske, at amerikanske soldater, der forbryder sig mod grønlandere, kan retsforfølges i Grønland, og at USA vil bistå Grønland med diverse forskningsprojekter, hvis nærmere indhold må fastlægges senere.

Aftalen er således kulminationen på flere års debat om Missilforsvaret. Den tidligere SR regering var henholdende, men ikke direkte negativ overfor projektet, men den nuværende regering som bekendt er klart for, hvilket bl.a. kom til udtryk i publikationen fra Udenrigsministeriet "Missilforsvar og Thuleradaren", marts 2003. I IPPNW/DLMK har vi været modstandere af projektet, fordi det betyder en mulig militarisering af rummet, det ikke imødegår de mest sandsynlige metoder, som fremtidens terrorister vil betjene sig af, og endeligt slet ikke er færdigudviklet. Endelig har det betydet, at ABM-traktaten nu er skrinlagt, en traktat mellem USA og USSR som gik ud på, at hvert af de to supermagter kun måtte have et enkelt anti-missil batteri ved hovedstaden, men ellers ikke måtte udvikle missilforsvar for netop ikke at forrykke den såkaldte terrorbalance kaldet MAD (Mutual Assured Destruction). Vi frygter således også, at MD kan stimulere et nyt våbenkapløb, hvor focus særligt har været rettet mod Rusland og Kina. I december fremkom indikationer på, at Rusland overvejede at modernisere sine atom-

våben, uden at MD blev nævnt direkte som en årsag hertil.

Selvom kun nogle få af den håndfuld test, som USA's militær hidtil har gennemført, har været vellykkede, kan vi forvente, at præsident Bush om føje tid vil tage til Alaska for at indvie det anti-missil batteri, der er bygget op dér og så meddele, at Missil Defence nu er en realitet, der vil beskytte i hvert fald USA mod missilangreb. Så kan vi i DLMK/IPPNW sidde og ryste på hovedet nok så meget !!

Hjemmesiden

Hjemmesiden har nu fungeret i et par år. Designet er stadig det samme som ved lanceringen og kunne godt trænge til opdatering. Hjemmesiden bestyres af mig selv og besøges af 7-10 om ugen. Jeg lægger løbende nye artikler/nyheder om atomvåben ind. Det drejer sig gerne om artikler fra Jyllands-Posten, Kristeligt Dagblad eller DR's hjemmeside. Internettet er kommet for at blive og er blevet en naturlig del af nutidens informationsfund. Som forening kan man ikke undlade at oprette en hjemmeside. Men den må løbende opdateres og også gerne moderniseres for ikke at miste sin interesse. Jeg vil gerne efter min beretning høre deltagerens mening om hjemmesiden og hvordan den kunne forbedres.

Medlemssituationen

Sidste år betalte knap 400 kontingent, i år når vi højst op på 350. Vi skal således igen i år vinke farvel til ca. 50 mangeårige medlemmer, som nu vælger at sige stop. Vi forsøgte en medlemshvervning i slutningen i 2003 i Ugeskriftet ved at indrykke en halvsides annonce på fremtrædende

plads 3 uger i træk. Kampagnen gav kun 1 nyt medlem, som reagerede på den første annonce. Som bekendt havde vi heller ikke den store succes med at hverve sygeplejemedlemmer. Vi må konkludere, tror jeg, at der i disse år ikke er mulighed for at udvide foreningens medlemsskare, idet interessen for atomvåben er beskeden, selvom begrebet masseødelæggelsesvåben jo er vældig meget oppe i tiden, jævnfør argumentationen for Irak-krigen.

Bladsamarbejdet

Siden marts 2003 har vi haft et samarbejde med SLMK om bladet. Det har betydet en stor lettelse for vores bladredaktion, idet vi nu er to foreninger til at fylde bladets sider op. Bladet trykkes delvist med farvefotos

og fremtræder i professionelt lay-out. Jeg synes, at vi kan være særdeles glade for blad-samarbejdet, der fungerer stort set problemfrit. De danske artikler fremsende fra de svenske redaktører til Klaus og mig m.h.p. korrektur, inden de trykkes, og det fungerer fint.

Møder og indlæg i aviser

Klaus Arnung har deltaget som oplægsholder på et møde arrangeret af den danske Pugwash-komité og Kbh.s Universitet om "Den oversete kernevåbentrussel" den 29.01.04., mødet, der var velbesøgt, blev refereret af Jacob Obbekjær i blad nr. 96 fra marts måned.

Niels Dahm har haft artikel om DLMK/IPPNW i Lægekredsföre-

ningsbladene for Sønderjylland og Fyn. Artiklen kan sagtens bruges i de øvrige lægekredsföreningsblade.

Afslutning:

I næste måned afholder IPPNW sin 16. Verdenskongres. Forberedelses-papirerne vidner om, at der stadig er masser af liv i foreningen og at der er mange dedikerede lægekolleger rundt om i medlemslandene, der gør et utroligt stort stykke arbejde for foreningen. Vi kan ikke rose os af samme aktivitetsniveau i DLMK, men alligevel ved vi, at der regnes med os og at vi trods alt godt kan være vores indsats bekendt igennem de 21 år, vi nu har eksisteret!

Tak for jeres opmærksomhed!

POVL REVSBECH

INTERNATIONELL UTBLICK

Red Inge Axelsson
Frösön (inge_axelsson@yahoo.se)

USA:s kärnvapenlager ...

National Resources Defense Council i Washington D.C. beräknar att USA förfogar över ca 10 350 stridsspetsar. USA tillverkade ca 70 000 kärnvapenstridsspetsar 1945-1990. Lagren av stridsspetsar var som störst 1967 då de omfattade 32 000 stridsspetsar. Stridsspetsarna är i stor utsträckning tillverkade på 1980-talet. Ungefär 11 000 skrotades under 1990-talet. Militärernas entusiasm för kärnvapen svalnade under 1970-talet och kärnvapenstyrkorna minskades innan nedrustningsavtal slutits. Minskningen fortsätter och 2012 beräknas den totala sprängkraften i de amerikanska kärnvapnen vara nere i 10 % av 1960 års siffror (1960 var sprängkraften som högst). Precisionen och därmed effektiviteten är dock betydligt större

nu. Bush-administrationen betraktar det fullständiga provstoppsavtalet (CTBT), START II och ABM-avtalet som relikter från kalla kriget som man inte behöver åtylta. Detta provocerar de ryska ledarna, se nedan.

*Bulletin of the Atomic Scientists,
September/October 2004,
sida 70-71 och sida 12-14*

... och Rysslands

Moskva och Washington DC har inte riktigt upptäckt att kalla kriget är över. President Vladimir Putin har visat nytt intresse för kärnvapen och hänvisar till START II-avtalets död, USA:s försvar mot ballistiska missiler i strid med ABM-avtalet och NATO:s utvidgning mot öster den 1 april 2003. Ryssland hade vid kalla krigets slut 1991 kanske så mycket som 35 000

kärnvapen. Under 1990-talet demonterades troligen drygt 1 000 ryska kärnvapen per år (beräkningar från CIA och amerikanska försvarsdepartementet) och Ryssland uppskattas nu förfoga över ungefär 7 800 kärnvapenstridsspetsar beredda att användas i krig och 9 000 stridsspetsar i lager, eventuellt i väntan på demontering.

*Bulletin of the Atomic Scientists,
July/August 2004, sida 72-74*

Strålningshot

Experter från WHO och olika universitet har i British Medical Journal publicerat en översikt av vad alla läkare bör veta om joniserande strålning och effekterna på människokroppen av höga doser strålning. Artikeln innehåller också en förteckning över värdefulla hemsidor. I ett efterföljande nummer av BMJ skriver Dr Douglas Holdstock och Elizabeth Waterston från SLMK:s brittiska systerorganisation Medact hur viktigt det är att agera inför revideringen av Icke-spridningsavtalet i maj 2005.

*Turai I et al.
BMJ 2004;328:568-572.
Holdstock D et al.
BMJ 2004;328:1074.*

Japanstudier

Forskare från flera länder protesterar mot att USA håller på att kraftigt reducera sina anslag till den amerikansk-japanska kommissionen som följer upp hälsan hos överlevarna från atombomberna 1945. Forskningen är viktig för att få studera hur cancer, hjärt-kärlsjukdomar m.m. uppstår hos överlevarna.

*Little MP et al.
Lancet 2004;364:557-558.*

Katarakt

är signifikant vanligare i överlevande atombombsoffer 55 år efter Hiroshimabomben jämfört med dem som fått ingen eller lite strålning.

*Minamoto A et al. Int J Radiat Biol
2004;80(5):339-345*

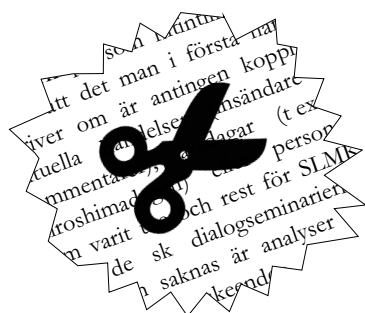
The crooked shall be made straight

När strålning orsakar cancer, är då dos-svarsförhållandet överallt lineärt eller blir det krokigt vid låga (<0.05 Gy) eller höga (>2.5 Gy) stråldoser? Denna gamla, mycket debatterade fråga belyses ännu en gång i en högtidsföreläsning av EJ Hall i USA. Det är klart att förhållandet är lineärt mellan 0.05 och 2.5 Gy men det finns fortfarande ingen enighet om hur kurvan ser ut vid låga eller höga stråldoser. När vi i sjukvården utsätter barn för spiral-CT (helical computed tomography) ger vi barnen en stråldos som ligger nära de lägre doserna som studerats hos överlevande från atombombningarna av Japan. Vid strålbehandling av tumörer utsätts patienterna för mycket högre stråldoser än som studerats hos atombombsoffren.

terna för mycket högre stråldoser än som studerats hos atombombsoffren.

Det blir därför nog studier av kohorter av patienter från vår nutida sjukvård som kommer att belysa carcinogenes och andra effekter av låga och höga stråldoser. En sådan studie har redan publicerats av en annan dr Hall, nämligen Per Hall från KI som i BMJ publicerat starka evidens för att strålning mot smultronmärken (!) hos spädbarn är associerad med lägre intelligens senare i livet. (Per har tidigare skrivit om strålning i *Läkare mot kärnvapen*.)

*Hall EJ. Int J Radiation Biol
2004;80(5):327-337
Hall P et al. BMJ 2004;328:19*

Tidningsklipp?

- eller "syns inte - finns inte"

Hur mycket syns SLMK i massmedia? Var syns vi i sådana fall? Vad skriver man om? Allt detta är sådant som vi som förening bör hålla oss orienterade om. Tidigare prenumrerade föreningen på pressklipp. Efter en prishöjning blev detta allt för kostsamt för en ideell förening som vår.

Styrelsen beslutade därför att vi alla själva hjälps åt med detta efter bästa förmåga. För detta behöver vi även Din hjälp! Skrivs det om SLMK i din lokaltidning? Skicka i så fall gärna en kopia/ett urklipp för kännedom till Frida Sundberg, (se adress på sista sidan!).

De urklipp som hitintills kommit in visar att det man i första hand skriver om är antingen kopplat till aktuella händelser (insändare eller kommentarer), årsdagar (t ex Hiroshimadagen) eller personer som varit ute och rest för SLMK (t ex de sk dialogseminarierna).

FRIDA SUNDBERG
frida.sundberg@slmk.org

Human Factor and the risk of Nuclear War

Rapporten *Human Factor and the risk of Nuclear War* finns nu att beställa från Klas Lundius, se adress sidan 3.

SLMK måste uppmärksamma vapen med utarmat uran!

Som gammal medlem och styrelseledamot i SLMK hade jag tillfälle att delta på en internationell hearing i Uppsala 25 april om krigs långtidsverkningar på miljö och människor. Inte någon från SLMK (förutom jag) deltog trots upprepade inbjudningar och direktkontakter.

En onkologöverläkare från Basra, Irak, Jawad al-Ali, dokumenterade effekterna av utarmat uran och DU-vapens verkningar på människokroppen. Han nämnde att radioaktiviteten i luften låg 5 000 gånger över det normala och att cancerincidensen ökat elvafaldigt, medan antalet födelse-skador ökat fyra gånger jämfört med tidigare.

Docent Thomas Fasy från Mount Sinai School of Medicine, New York, hade studerat cancerfall i de beskjutna och bombade områdena och mätt upp en mycket hög radioaktivitet i patienternas urin. Dessutom visade han bilder på DU-partiklarnas inbäddning i

lungparenkymet och det radioaktiva (alfa-strålände) ämnets bindning till själva cellkärnan. En svensk professor (Lars-Gunnar Larsson) var utfrågare. Tidigare hade nämnde onkolog framträtt på ett seminarium lett av professor Anders Brahme på Karolinska institutet. Visserligen presenterades inte några strikt vetenskapliga undersökningar av orsakssambandet mellan DU-vapen och sjukdom, men erfarenhet och kliniska observationer bör också värderas. Slutsatsen kan i alla fall inte vara att DU är ofarligt utan att det bör undersökas och, till dess att man vet, inte användas.

När vi engagerade oss mot kärnvapen var det för att de var det största hotet mot hälsan i världen. Men, som romarna sade: "Tempora mutantur et nos mutanmur in illis" dvs "Tiderna förändras och vi förändras med dem". I dagens läge är det ju inte atombomben som är det mest aktuella. Redan tidigare har vi uppmärksammat risker

med USA:s taktiska kärnvapen och med kärnvapen som man tappat kontrollen över i f.d. Sovjetunionen. Även om DU-vapen inte bygger på fission så har de en enorm sprängkraft (en bomb kan borra sig ned trettio meter i urberget och explodera där) och sprider radioaktivitet för all framtid (44,5 miljarder års halveringstid). De amerikanska, engelska och tyska föreningarna av IPPNW har krävt ett stopp på vapen med DU. Det tycker jag att vi också skall göra.

Jag tror vi kan vinna nya medlemmar och aktiva, om vi visar att vi är medvetna om dagsläget och kan bidra till att minska de nuvarande hoten mot mänskligheten och folkhälsan i världen. Informationsbladet har skrivit förvånansvärt litet och ofullständigt om det här. Det minsta vore väl att styrelsen lät oss ta del av dokumentationen om DU (tex den som lades fram vid nämnda hearing) och ge medlemmarna underlag att göra en egen bedömning.

Dr Zoltán Tiroler

Gunnar Westbergs svar

Käre vän Zoltán!

Tack för Ditt brev och Ditt starka och mångåriga engagemang i SLMK!

Först vill jag be om ursäkt för att SLMK inte var representerat vid denna hearing den 25 april. Flera av oss som ville gå var upptagna av resor eller andra framträdanden vid den tidpunkten. Jag tycker nog att vi borde ha kunnat hitta någon aktiv inom föreningen som kunde gå dit. Men många tycker ämnet är svårt och tycker sig inte ha tillräckliga bakgrundskunskaper.

Inom föreningen är det främst Martin Tondel som satt sig in i problemen. Jag har också försökt. Ämnet är svårt och komplicerat. Åtminstone två internationella vetenskapliga grupper har undersökt sambandet mellan DU

och cancer utan att finna något. En noggrann amerikansk studie av soldater med stora DU-fragment i kroppen från egna vapen ("friendly fire") visade ingen överfrekvens av cancer eller annan sjukdom och ingen förhöjd radioaktivitet.

Men har dessa studier gjorts på rätt ställe, av rätt problem? Har kanske fakta undanhållits? Här finns egendomligheter.

DU har lägre radioaktivitet än naturligt uran. Även en kraftig exposition för DU skulle inte kunna ge särskilt hög radioaktivitet i urinen. Men kanske DU var förorenat? Rapporter om förekomst av sk transuraner i DU oroar. Detta kan utredas med masspektrometri. Om man funnit hög radioaktivitet i luften eller urinen måste

man undersöka varifrån detta kommer. Mycket radioaktivt material spriddes i Irak efter senaste kriget från både militära och civila anläggningar, även sjukhus, av tjuvar som var på jakt efter något värdefullt. Förekom detta kanske även efter det förra Gulfkriget?

Vår tyska systerförening arbetar mycket med frågan om DU. Jag hoppas att deras nya publikation, som är under utarbetande, skall vara klagörande. Vid ett av deras seminarier hörde jag även dr Jawad al-Ali som talade både om ökningen i fostermissbildningar och om egendomliga tumörfall. Han nämnde dock den gången inget om en ökning av radioaktiviteten i det område dessa människor vistats i.

Ett viktigt problem utgör effekten av mikroskopiska partiklar av DU som kan stanna mycket länge i lungorna, kanske spridas i kroppen, och genom alfa-strålning kanske inducera cancer trots att radioaktiviteten är mycket låg.

Efter det förra Guldkriget var miljöförstörelsen i Irak ofantlig. Giftiga substanser från raffinaderier och fabriker, troligen även fabriker av kemiska stridsmedel, spreds över stora

områden. Dessa gifter kan vara svårare att påvisa och mäta än DU.

Om detta kan man skriva mycket. Och läsa mycket. Det har några av oss gjort utan att komma längre än till de slutsatser som IPPNW tagit mot DU, och som vi upprepade och utvidgade något vid vår kongress i Beijing, Dessa kan sammanfattas så:

DU skall inte användas i vapen förrän dess långsiktiga effekter utretts ordentligt.

Denna uppfattning har jag på SLMK:s vägnar uttryckt flera gånger, bl a i tidningsartiklar. Kanske bör det även göras samlat av styrelsen. Hela uttalandet från IPPNW beträffande DU kommer i ett senare nummer av Infobladet.

Den viktigaste tillgången i vår förening är vår trovärdighet. Om vi idag skulle gå ut och säga att DU är ett allvarligt hot mot mänskligheten skulle vi riskera denna tilltro.

Gunnar Westberg

Hur mycket av de pengar som SLMK samlar in går till ändamålet?

SLMKs ändamål eller syfte är enligt § 1 i stadgarna:

”att sprida kunskap om kärnvapnens medicinska effekter samt att genom vetenskaplig forskning bidra till denna kunskap. Målet är att stärka opinionen mot kärnvapen, så att kärnvapenkrig förhindras.”

Drygt 90% av de insamlade medlen går till detta.

I pressen har man kunnat läsa att ett flertal organisationer inte uppfyller kraven som innehavet av ett 90-konto stadgar.

Statistik över detta hittar man på www.insamlingskontrollen.a.se

Innehavare av s.k. 90-konton (post och bankgirokonton som börjar på 90) måste göra ett separat bokslut som skall granskas av en auktoriserad eller godkänd revisor. Kraven är här högre än vid en vanlig bokslutsgranskning. Detta granskas sen av Stiftelsen för Insamlingskontroll (SFI) som administrerar 90-konton i Sverige. Granskningen gäller hela organisationen och alltså inte bara 90-kontot.

SFI har som regel att minst 75% av de insamlade medlen skall gå till ändamålet.

Resten får användas till administration och insamlingskostnader. En viss administration måste till som en kvalitetsäkring.

Av SFI:s statistik framgår det att organisationerna för 2002 i genomsnitt lät ca 90% av intäkterna gå till ändamålet.

SLMK:s siffror för 2001, 2002, och 2003 var respektive 96 %, 93 % och 92 %.

Har ni några frågor om detta får ni gärna höra av er på:

klas.lundius@slmk.org

KLAS LUNDIUS
Kassör SLMK

Rapport från yrkesgrupper mot kärnvapen, YMK

Ett femtontal yrkesföreningar mot kärnvapen och för fred ingår i Yrkesgrupper Mot Kärnvapen, YMK. I Stockholm träffas representanter för de olika yrkesföreningarna i YMK regelbundet för att diskutera samverkan och planera aktiviteter i arbetet för nedrustning och avveckling av kärnvapen. För närvarande satsar man främst dels på arbetet i Nätverket för kärnvapenedrustning dels på den utställning om kärnvapen och nedrustning/ickespridning som togs fram till

Bok- och biblioteksmässan i Göteborg 2003. Utställningen har använts på olika konferenser och bibliotek under året.

Inför Bok- och biblioteksmässan 2004 görs en förbättring och uppdatering av utställningen med inriktning på den översynskonferens av ickespridningsavtalet NPT som kommer att äga rum i New York i maj 2005 och som bedöms vara avgörande för nedrustningsprocessens framtid. Till utställ-

ningen hör en broschyr samt en lista med lästips. Medlemmar i YMK från Göteborg och Stockholm står som tidigare år vid utställningen på Bok- och biblioteksmässan för att informera och diskutera.

Är du intresserad av att boka utställningen till ditt bibliotek eller till något evenemang så kontakta mig för vidare information.

LEONORE WIDE
SLMKs Stockholmsförening
leonore.wide@slmk.org

DLMKs Bestyrelse

Formand:
Povl Revsbech
Langdalsvej 40 , 8220 Brabrand
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

International councillor:
Anton Aggernæs
Gyvelholm 50 , 2830 Virum
Tlf. 38 34 35 07
E-mail: aggernaes.a@dadlnet.dk

Deputy councillor:
Jacob Obbekjær
Lundedammen 42 , 2605 Brøndby
Tlf. 36 75 13 10
E-mail: obbekjar@dadlnet.dk

Deputy councillor, redaktør:
Klaus Arnung
Kæmpehøjvej 3 , 2950 Vedbæk
Tlf. 45 66 11 81
E-mail: k.arnung@dadlnet.dk

Kasserer:
Niels Dahm
Hovedvej 14 , Avernakø ,
5600 Fåborg
Tlf. 62 61 83 61
E-mail: dahm@avernak.dk

Studerterrepræsentant:
Cæcilie Bøck Buhmann
Tagensvej 15 , 2200 København N
Tlf. 35 37 02 02 – 202
Mobil-tlf. 26 18 95 06
E-mail:
cbuhmann2002@yahoo.com

DLMKs sekretariat:

c/o Povl Revsbech
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

Medlemskab opnås ved indbetaling
af årskontingent på Giro 8 03 91 00
300 Dkr for læger og pensionister
100 Dkr for studenter
200 Dkr for støtte medlemmer

DLMKs hjemmeside: **www.dlmk.dk**

Valberedningens förslag till SLMKs STYRELSE 2004 – 2005

Ordförande: **Frida Sundberg**, Södra Strandvägen 1A,
832 43 Frösön, tel 063-12 74 20,
e-post: frida.sundberg@slmk.org

Vice ordf: **Martin Tondel**, Lekparksvägen 2,
582 75 Linköping, tel 013-39 64 74,
e-post: martin.tondel@slmk.org

Leonore Wide (sekreterarstafetten),
Ljuskärrsvägen 35, 133 31 Saltsjöbaden,
tel 08-717 65 17,
e-post: leonore.wide@slmk.org

Sekreterare: **Meit Krakau** (sammank o dagordn)
Danarövägen 19,
182 56 Danderyd, tel 08-753 13 50,
fax 08-755 78 55,
e-post: meit.krakau@slmk.org

”Sekreterarstafetten” delar på protokolls-
skrivandet.

Övriga

Ordinarie

Gösta Alfven, Svartensgatan 20, 116 20 Stockholm,
tel 08-643 47 02 + fax efter telefonanmälan
e-post: gosta.alfven@slmk.org

Mats Hogmark, Gruvgatan 33, 791 62 Falun,
tel 023-138 18, mobil tel 0709-515 272,
e-post: mats.hogmark@slmk.org

Hans Levander, Vårdkasvägen 11, 756 55 Uppsala,
tel 018-32 43 47, fax 018-32 00 84,
e-post: hans.levander@slmk.org

Monika Palmgren, Slottsvägen 6, 169 69 Solna,
tel arb 08-578 354 28, e-post: monika.palmgren@slmk.org

Anneli Schmauch, Språkgränd 1, 907 33 Umeå,
tel 090-19 91 48, fax 090-785 17 17 (a),
e-post: anneli.schmauch@slmk.org

Sara Smedegård, Djäknegatan 3 350,
754 23 Uppsala, tel 018-50 23 25, mobil tel 0702-15 80 17
e-post: sara.smedegard@slmk.org

Jann Storsaeter, Vanadisvägen 42, 2 tr, 113 31 Stockholm
tel 08-33 21 86, mobil tel 070-861 34 36

Gunnar Westberg, Solbänksgatan 9, 413 19 Göteborg,
tel 031-82 86 92 eller 82 63 93 (b), tel 031-342 25 16 (a),
e-post: gunnar.westberg@slmk.org

Martina Grosch, Erikstorpögatan 6, 4 tr,
217 54 Malmö, mobil tel 0739-08 85 29 (stud repr)
e-post: martina.grosch@slmk.org

Suppleanter

Richard Fristedt, Kastanjegatan 6 a, 3 tr, 223 59 Lund,
tel 046-123 552, e-post: richard.fristedt@slmk.org

Nelli Jonasson-Filippova, Madlyckevägen 24,
542 32 Mariestad, tel 0501-474 62,
e-post: nelli@slmk.org

Jan Larsson (Infobladsansvarig),
Linnégatan 2G, 753 32 Uppsala, tel 018-14 62 12,
e-post: jan.larsson@slmk.org

Bengt Lindell (IT/kommunikationsansv, sekr.stafetten),
Bättre Tidens Gränd 18, 393 59 Kalmar,
tel + fax 0480-201 84, mobil tel 070-647 23 47
e-post: bentg.lindell@slmk.org

Annika Rydberg, Fredrikshögsgatan 1, 903 36 Umeå,
tel 090-77 64 99, e-post: annika.rydberg@slmk.org

Karin Stenstedt, Alviksvägen 17, 167 53 Bromma,
tel 08-25 56 38, e-post: karin.stenstedt@slmk.org

Christina Vigre Lundius, Håkantorpsmölla,
284 91 Perstorp, tel 0435-347 31, fax 0435-353 27,
e-post: christina.vigre.lundius@slmk.org

John Henriksson, Hertig Karlsg. 11A, 582 21 Linköping,
tel 013-12 92 60, mobil tel: 0733-42 31 10 (stud repr)
e-post: john.henriksson@slmk.org

Hanna Fornvall, Sturegatan 13 B, rum 101,
753 14 Uppsala (stud repr)
e-post: hanna.fornvall@slmk.org

Revision

Auktoriserad Revisor

Jan Anders Nilsson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Box 1215, 251 12 Helsingborg, tel 042-37 72 00,
e-post: jan-anders.nilsson@se.pwcglobal.com

Auktoriserad Revisor, suppleant

Jonas Grahn, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Torsgatan 21, 113 97 Stockholm, tel 08-555 330 00,
e-post: jonas.grahn@se.pwcglobal.com

Föreningsrevisor

Kerstin Druvefors, Båtsmansv 10, 824 00 Hudiksvall,
tel 0650-933 95, e-post: kerstin.druvefors@slmk.org

Föreningsrevisor Suppleanter

Ylva Stjernholm, Tomtebogatan 10 2tr, 113 39 Stockholm,
tel 08-31 63 81

Kristina Olofsson, Varvsgatan 3b, 824 00 Hudiksvall,
tel 0650-127 75, e-post: kristina.olofsson@slmk.org

Kassör/Kanslichef:

Klas Lundius, Håkantorpsmölla, 284 91 Perstorp,
tel 0435-351 58, fax 0435-353 27, mobil tel 070-520 83 58
e-post: klas.lundius.@slmk.org

Valberedningen har utgjorts av:

Sammankallande:

Vendela Englund-Burnett, Mimergatan 13,
654 60 Karlstad, tel + fax 054-21 29 42,
e-post: vendela@slmk.org

Eva Olivecrona, Tegnérsgatan 7, 111 40 Stockholm,
tel 08-411 12 49, fax 08-20 50 23, e-post:
eva.olivecrona@slmk.org

Camilla Mattson, Flogstavägen 77B, 752 72 Uppsala,
tel, 018-46 36 96, mobil tel 0733-69 79 93
e-post: camilla.mattsson@slmk.org (stud repr)

Välkommen till ett trivsamt höstmöte ...

... i Göteborg med livliga diskussioner!

**Årsmöte och öppet styrelsemöte i Göteborg
i anslutning till Läkarsällskapets Riksstämma**

Lördagen den 27 november 2004, 09.30–16.30

09.30 Inledning: *Hur förhindra kärnvapenspridning?*

Diskussion med inledning främst kring exemplet Iran av Gunnar Westberg.

Öppet styrelsemöte därefter

Lunch

13.00 Årsmöte med val av ny styrelse

Plats: Sahlgrenska Sjukhuset. PD-mottagningen (PD = Påsdialys) Blå Stråket 7 1 tr

(Ta spårvagn 1, 7, 8 eller 13, eller buss, till Sahlgrenskas Huvudentré.

Gå förbi stora entrén mitt i huset till nästa ingång Blå Stråket 7, gå en trappa upp)

Alla medlemmar och intresserade är välkomna att delta i diskussioner och möten!

Anmälan till Klas Lundius <klas.lundius@slmk.org>, eller adress eller telefonnummer på sidan 3.